

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNIC ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

LETO IV. ŠTEVILKA 3
MAREC 1996

poštnina plačana pri pošti 61102 Ljubljana

BRp
1-08-6-414

Dalivon®

10 tablet

 KRKA p.o.
Novo mesto
Slovenija

Dalivon

moj sproščeni svet

- primeren za lajšanje blagih in srednje močnih bolečin pri:
 - glavobolu
 - gripi in prehladu
 - (lajša bolečine in znižuje povišano telesno temperaturo)
 - bolečinah v mišicah in sklepih
 - zobobolu
 - menstrualnih bolečinah
- sinergistično delovanje učinkovin v manjših dozah zagotavlja dober analgetični učinek
- manjša doza posamezne učinkovine zmanjšuje stranske učinke

Skrajšano navodilo

Doziranje in način uporabe: Odrasli lahko vzamejo 1 do 2 tableti največ trikrat na dan. Otrokom od 6. leta dalje lahko dajemo 1/2 tablete do 1 tableto največ trikrat na dan. Tablete pogoltnemo cele z veliko tekočine, najbolje po jedi. **Kontraindikacije:** Preobčutljivost za katerokoli sestavino zdravila, otroci do 6. leta starosti, bolniki z nekaterimi presnovnimi motnjami in bolniki s hudimi okvarami v delovanju jeter in ledvic. **Opozorila:** Bolnikom z okvarami krvotvornih organov moramo kontrolirati krvno sliko. Bolniki z okvarjenim delovanjem jeter in ledvic morajo biti med zdravljenjem pod nadzorom zdravnika. Nosečnice naj posebno v prvih treh mesecih in zadnjih šestih tednih nosečnosti zdravilo jemljejo samo po priporočilu zdravnika. Med dojenjem jemanje zdravila odsvetujemo. **Stranski učinki:** Pri priporočenih odmerkih so redki. **Oprema:** V škatlici je 10 tablet. **Način izdajanja:** Zdravilo je na voljo tudi brez zdravniškega recepta.

1 tableta vsebuje:

250 mg paracetamola
150 mg propifenazona
50 mg kofeina

Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.

 KRKA
SLOVENIJA

INFORMATIVNI BILTEN
ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

UTRIP

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA:

Veronika Pretnar - Kunstek

UREDNIŠKI ODBOR:

Nana Domajnko, Bojana Filej, Petra Kersnič

Irena Istenič, Irma Antončič

LEKTORICA:

prof. Cvetana Tavzes

NAKLADA: 9950 izvodov

CENA POSAMEZNEGA IZVODA:

150 SIT

LETNA NAROČNINA ZNAŠA:

1800 SIT

Za člane zbornice brezplačno

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Ljubljana, Vidovdanska 9

telefon, telefax: 061/316-055

Žiro račun: 50101-678-48641

Po mnenju Urada vlade za informiranje z dne 4. 3. 1993,
št. 23/71-93 sodi Utrip med proizvode, za katere se plačuje
5% davek od prometa proizvodov.

OBLIKOVANJE IN TEHNIČNO UREJANJE:

STARLING d.o.o.

Vrhnika, Krožna pot 2

tel/fax: 061/753-800, 061/754-415

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,

tel.: 061/1408-202, tel/fax: 1400-315

TISK:

Tiskarna POVŠE

Povšetova 36 a, Ljubljana, tel/fax: 061/301-542

Drugi breg

*Se lesketa ves pisan
v našem hrepenenju.*

*Breg na tej strani
moramo šele
pozlatiti z barvo.*

*Drugi breg
izgubi svoj blišč,
brž ko stopimo nanj.*

*Breg na tej strani
ohrani svoj blišč,
tudi če ga zapustimo.*

Elisabeth S. Lukas

VSEBINA

UVODNIK	5	<i>Srečni trenutki v poklicnem življenju</i> Ladi Škerbinek - VMS, prof. ped., Psihiatrična klinika Ljubljana
DELO ZBORNICE	6	<i>Delo Zbornice v februarju</i> Petra Kersnič - ZZNS
	7	<i>Posodobitev strokovno teoretičnih predmetov in praktičnega pouka v srednjih zdravstvenih šolah v programu zdravstveni tehnik</i> Roža Meglič - ZZNS
PREDSTAVLJAMO VAM	8	<i>Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji</i> Nevenka Brolih - Sekcija medicinskih sestre in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
IZ TISKOVNE KONFERENCE MINISTRSTVA ZA ZDRAVSTVO	9	<i>Tiskovna konferenca na Ministrstvu za zdravstvo 4. 3. 1996</i> povzela Veronika Premar Kunstek - ZZNS
UDELEŽILI SMO SE	10	<i>Strokovno srečanje patronažnih medicinskih sester v Lipici</i> Magda Brložnik - Sekcija patronažnih medicinskih sester
	12	<i>Poročilo z občnega zbora Sekcije študentov zdravstvene nege Slovenije, 21. 2. 1996</i> Tomaž Pirih - Sekcija študentov zdravstvene nege Slovenije
	13	<i>Snoozlen - drugačen svet</i> Tomaž Pirih
	13	<i>Dobro je biti pomemben, pomembneje je biti dober</i> Petra Kersnič - ZZNS
	16	<i>Utrinek s srečanja v Belfastu</i> Majda Šlajmer Japelj - Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego
POROČILA	17	<i>Dosedanje večletne izkušnje strokovnega programa Nevropsihiatrične sekcije v Portorožu</i> Marija Mrak - Nevropsihiatrična sekcija
NE PREZRITE	19	<i>Cilji oblikujejo sistem zdravstvene nege</i> Marija Bohinc - Visoka šola za zdravstvo, Ljubljana
	20	<i>Slovenec daroval kostni mozeg za zdravljenje bolnika v Kaliforniji</i> Maja Černčič - Ljubljana
AKTUALNO	21	<i>Diplomantke zdravstvene vzgoje</i> Olga Šušteršič - Visoka šola za zdravstvo
RAZMIŠLJANJA	22	<i>Se spomniš, ko sem te vprašala, če si služkinja?</i> Milena Dešman - Velenje
	23	<i>Manjkajoče (za)upanje</i> Marjeta Rupar - Srednja zdravstvena šola, Ljubljana
	29	<i>Biti star - kje in kako</i> Jerica Penko - Dom starejših občanov Ilirska Bistrica
SREČANJA DOMA	30	
SREČANJA V TUJINI	49	

Nadarjeni ljudje - ribe
se sevese pisano svetlečih
šopkov iz nežno modre,
nežno vijoličaste in nežno
rožnate barve ter heliotropa.

Cvetje pove vse

Cvetje Eli

Seliškar

61000 Ljubljana, Zaloška 46
Tel.: (061) 446-375, Fax: (061) 1401-303

Ladi ŠKERBINEK

SREČNI TRENUTKI V POKLICNEM ŽIVLJENJU

Petek, 16. februar, je bil za stroko psihiatrične zdravstvene nege Psihiatrične klinike v Ljubljani zelo pomemben dan. Medicinska sestra, profesorica defektologije, Irma Antončič je za svoje diplomsko delo dobila Prešernovo nagrado Pedagoške fakultete v Ljubljani.

Medicinska sestra Irma Antončič je diplomirala 1995 na Pedagoški fakulteti z nalogo z naslovom: »Kvaliteta psihiatrične zdravstvene nege v R Sloveniji«.

Naloga je razdeljena v 6 poglavij. Iz priloženega seznama literature in vsebine naloge je razvidno, da se kolegica Irma z problematiko zdravstvene nege ukvarja že vrsto let.

V teoretičnem delu je podrobno opisala in primerjala različne teorije zdravstvene nege in pokazala, da dobro pozna področja zdravstvene nege tako doma kot v tujini. Poudarja, da sta zdravljenje in zdravstvena nega duševno bolnih oseb vedno odvisna od odnosa obstoječe družbe do teh bolnikov in da je razvoj psihiatrije kot stroke oblikoval delo medicinske sestre in njeno sedanje mesto v procesu zdravljenja duševnih bolnikov.

V eksperimentalnem delu naloge je z anonimnim vprašalnikom za medicinske sestre in bolnike

preverjala, s pomočjo metode akcijskega raziskovanja, kvaliteto dela v psihiatričnih bolnišnicah.

Irma Antončič

Vsebinsko vprašalnika je predlagala Svetovna zdravstvena organizacija. Svoje rezultate je Irma Antončič primerjala z rezultati raziskav, ki so jo opravili na predlog Svetovne zdravstvene organizacije v Angliji, Italiji, Portugalski, Rusiji, Španiji in Kitajski. Ugotovila je, da vrednosti odgovorov bolnikov v njeni raziskavi v primerjavi z vrednostmi Svetovne organizacije dosegajo stopnjo kvalitete »zelo dobro«, vrednosti odgovorov medicinskih sester pa »dobro«. To pa so rezultati, ki jih Svetovna zdravstvena organizacija uvršča najvišje.

Predlagana naloga je v današnjem času, ko razpravljamo o ustreznosti oziroma neustreznosti dela v psihiatričnih bolnišnicah, zelo aktualna in je resen prispevek k teoriji tako defektološke znanosti in njeni praksi kot znanosti zdravstvene nege.

Petra KERSNIČ

DELO ZBORNICE V FEBRUARJU

Ko sem zbirala dogodke in pisala poročilo o delu za mesec februar, me je preveval nek čuden občutek, zavedajoč se, da pišem o mesecu, ki se bo ponovil čez 4 leta.

2.2. in 3.2.1996

se je odvijal na Inštitutu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani 1. seminar o prostovoljnem delu, ki ga je organizirala Slovenska Fondacija v sodelovanju z uradom SZO. Zapis dela in vtisov je pripravila Petra Kersnič.

5.2. in 26.2.1996

je zasedala delovna skupina Zbornice in RKSZN za Razmejitev zdravstvene nege in po dveletnem delu pripravila in sestavila osnutek predloga.

6.2. in 7.2.1996

sta se Strokovnega posveta učiteljev Srednjih zdravstvenih šol, ki je bil na Bledu, udeležili Nana Domajnko in Roža Meglič. Poročilo o udeležbi je pripravila Roža Meglič, predsednica komisije za izobraževanje pri Zbornici zdravstvene nege.

7.2.1996

je zasedala skupina, ki je pripravila predlog Organizacije službe zdravstvene nege. Opravila je zadnje popravke besedila in predlog je bil posredovan Ministrstvu za zdravstvo.

7.2.1996

se je seje Odbora za zdravstvo pri Državnem zboru R Slovenije udeležila Petra Kersnič. Na sestanku je bil predstavljen nov minister za delo dr. Tone Rop. Razprava o strategiji zdravstvenega varstva R Slovenije je bila prestavljena na naslednjo sejo odbora.

15.2.1996 je imela konstitucijski sestanek komisija za uporabo sklada za izobraževanje, ki jo je imenovalo predsedstvo 13.12.1995. Za predsednico je bila izvoljena Marta Falež.

21.2. in 28.2.1996

je zasedal Upravni odbor Zbornice.

29.2.1996

je bila seja Foruma za pravice otrok v bolnišnici, ki mu predseduje predsednik komisije pri Zvezi priateljcev Slovenije prof. dr. Pavle Kornhauser. Seje se je udeležila Petra Kersnič kot predstavnica Zbornice.

Roža MEGLIČ

Posodobitev strokovno teoretičnih predmetov in praktičnega pouka v srednjih zdravstvenih šolah v programu zdravstveni tehnik

6. in 7. februarja je potekal na Bledu strokovni posvet učiteljev srednjih zdravstvenih šol z namenom posodobitve teoretičnih vsebin in praktičnega pouka v programu zdravstveni tehnik.

Posveta so se udeležili tudi predstavniki Republiškega sveta za poklicno izobraževanje, predstavnik Visoke šole za zdravstvo, člani Zbornice zdravstvene nege Slovenije in člani Razširjenega strokovnega kolegija zdravstvene nege.

Posvet je odprla gospa Jelka Drobne s Centra RS za poklicno izobraževanje.

Sledil je kulturni program, ki so ga izvedli dijaki Srednje zdravstvene šole z Jesenic.

Predsednica Zbornice zdravstvene nege, gospa Nana Domajnko, je pozdravila udeležence in pozitivno ocenila skupno prizadevanje stroke zdravstvene nege, Zbornice zdravstvene nege in Ministrstva za šolstvo pri posodabljanju programa izobraževanja za zdravstvenega tehnika. Poudarila je, da je pri prenavljanju programa potrebno upoštevati razmejitve zdravstvene nege, ki jo pripravljata Razširjeni strokovni kolegij zdravstvene nege, in Zbornica zdravstvene nege Slovenije, iz katerega bodo izhajala dela in naloge zdravstvenega tehnika, na katerih mora temeljiti program izobraževanja zdravstvenega tehnika.

Rezultati posveta pa bodo tudi ena izmed osnov za delo komisiji, ki bo pripravljala program.

O preobrazbi sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji je poročal gospod Boštjan Zgonc z Urada za šolstvo. Poudaril je, da morajo biti predlogi za prenovo programov izdelani do decembra 1997, prav tako mora biti pripravljena nomenklatura poklicev, ki jo predlagajo pristojna ministrstva in pristojne zbornice.

Učitelje je pozdravila tudi predsednica Sekcije za vzgojo in izobraževanje pri Zbornici zdravstvene nege, gospa Jožica Novak.

V dopoldanskem času so bila v program vključena krajša predavanja z naslednjimi naslovi:

- Proces zdravstvene nege - gospa Slavica Janžekovič;
- Negovalne diagnoze - gospa Aleksandra Naka;
- Komunikacija v zdravstveni negi - gospa Ladi Škerbinek;

Popoldan in naslednji dan se je delo nadaljevalo po skupinah. Skupine so obravnavale vsebine iz posameznih predmetov, predpisanih v učnem načrtu.

Ker je ena izmed nalog Zbornice zdravstvene nege izobraževanje na področju zdravstvene nege, smo se člani Komisije za izobraževanje in Razširjenega strokovnega kolegija zdravstvene nege aktivno vključili v posodabljanje učnega programa za zdravstvenega tehnika.

Ponovno je bil poudarjen sistem izobraževanja na področju zdravstvene nege v luči nove zakonodaje. Potrdili smo usmeritve razvoja zdravstvene nege v Sloveniji, ki jih je pripravil in sprejel Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego, in iz katerih je razvidno, da ne bo višješolskega izobraževanja v okviru srednjih zdravstvenih šol.

Nevenka BROLIH

JESENI 1994 JE BILA USTANOVLJENA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V STERILIZACIJI

Ko so se gradile nove bolnišnice, so se zaradi potreb projektirale tudi sterilizacije. Delo se je vedno bolj centra-liziralo in postopoma postajalo je vedno bolj zahtevno. Tako so v zadnjih letih tudi v zdravstvenih domovih ugotovili, da potrebujejo centralno sterilizacijo.

Zaposleni zdravstveni tehniki v sterilizaciji niso imeli pravih navodil niti primerne literature, da bi organizirali delo v sterilizaciji. To delo je potekalo po načelu iznajdljivosti in spretnosti posameznikov.

Vse to je bilo dovolj tehten vzrok, da smo se povezali v združenje v okviru Zbornice zdravstvene nege Slovenije.

Leta 1994 smo ustanovili Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji. Povezujejo nas podobni interesi in podobni problemi, ki jih srečujemo ob našem delu.

Naloga in cilj Sekcije je, da se delo na tem področju poenoti, da se sprejmejo podobni oz. enaki normativi za vse slovenske zdravstvene ustanove, vključno z Domovi starejših občanov.

Eva Verstovšek, predsednica sekcije

Naš cilj je tudi doseči in dokazati, da je delo v sterilizaciji zelo natančno in zahtevno, zaposleni morajo biti usposobljeni za svoje delo in sposobni to delo tudi opravljati. Delo je zelo zahtevno, zato taka delovna mesta niso primerno za vse odvečne, zaposlene z zdravstvenimi omejitvami, ki niso sposobni za delo na bolnišničnih oddelkih.

Do sedaj je imela Sekcija že dve srečanji, tretje srečanje pa pripravljamo v spomladanskem času v letu 1996. Predsednica sekcije, ga. Eva Verstovšek, si s sodelavci v razširjenem odboru prizadeva za čim boljše povezovanje vseh zaposlenih v sterilizaciji.

Trud se je do sedaj že bogato obrestoval, saj je zanimanje za delo sekcije veliko in z več kot polno udeležbo na strokovnih srečanjih dokazujemo, kako pomembno je tako strokovno združenje.

Povzela Veronika PRETNAR KUNSTEK

TISKOVNA KONFERENCA NA MINISTRSTVU ZA ZDRAVSTVO 4. 3. 1996

Na tiskovni konferenci Ministrstva za zdravstvo Republike Slovenije, ki je bila dne 4. 3. 1996, je poslanka državnega zbora dr. Mateja Kožuh Novak predstavila šestčlansko delegacijo Evropskega urada Svetovne zdravstvene organizacije, ki se ukvarja s promocijo zdravja. Vodi jo dr. Erio Ziglio.

Slovenija je bila izbrana kot modelna država, kjer naj bi organizacijam v zdravstvenem sistemu pomagali v prizadevanju za spodbujanje in ohranjanje zdravja. Gre za prvi tak projekt v Evropi. Skupina strokovnjakov se bo mudila na obisku teden dni. V pogovore bodo vključevali tudi predstavnike drugih delovnih področij (Ministrstvo za gospodarstvo, šolstvo itd.), kajti odgovornosti za zdravje ne more nositi le Ministrstvo za zdravstvo.

Vodja delegacije dr. Erio Ziglio je poudaril, da ima tudi državni zbor pomembno vlogo pri odločanju o prednostnih nalogah v prizadevanju za

ohranjevanje zdravja kot glavnega vira za družbeni in gospodarski razvoj države.

V drugem delu tiskovne konference pa je dr. Božidar Voljč, minister za zdravstvo, razložil prisotnim novinarjem, kako potekajo pogajanja s sindikati s področja zdravstva, ki zahtevajo spremembo panožne in poklicne kolektivne pogodbe. Ministrstvo za zdravstvo je predložilo svoja stališča do zahtev sindikalnih pogajalnih skupin.

Ministrstvo je že večkrat poudarilo, da so plače v zdravstvu prenizke in sicer ne samo za zdravnike, temveč tudi za vse druge zdravstvene delavce, ki prevzemajo odgovornost za uspeh zdravljenja.

Premišljati je mogoče v prazno, o ničemer.

Sanjariš lahko sam zase.

Za (s)misliti pa se moraš v nekaj!

Magda BRLOŽNIK

STROKOVNO SREČANJE PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER V LIPICI

Po 2 letih smo se na seji IO strokovne sekcije odločili, da bo zadnje strokovno srečanje v letu 1995 v Lipici in bo trajalo 2 dni. Zaradi organizacijskih sprememb in odsotnosti predavateljev se je datum srečanja iz predvidenega oktobra prestavil na mesec december. Tako je bilo srečanje 7. in 8.12.1995 v hotelu Maestozo v Lipici. Tema srečanja je ostala nespremenjena in sicer »Nega umirajočega varovanca - bolnika na domu«.

Naše gostiteljice so bile patronažne medicinske sestre iz Zdravstvenega doma Sežana. Takšne, kot so na svojih delovnih mestih ob svojih varovancih in njihovih družinah, so se izkazale tudi pri organizaciji srečanja, saj so poskrbele za vse spremljajoče aktivnosti in pa za čudovito vzdušje in nemoten potek srečanja.

Zagodlo pa nam jo je vreme, saj smo se ravno zjutraj, 7. decembra skoraj po celi Sloveniji prebudili pod globoko snežno odejo. Prav ta sneg je onemogočil marsikateri patronažni medicinski sestri udeležbo na srečanju. Tako smo pogrešali patronažne medicinske sestre iz Prekmurja, Dolenjske in Bele Krajine, Koroške in še od kod. Se je pa srečanja udeležilo kar nekaj patronažnih medi-

cinskih sester iz Primorske in pa seveda kolegice, medicinske sestre iz Zdravstvenega doma Sežana. Po krajši zamudi je stekel uvodni del srečanja. Pozdravila nas je direktorica Zdravstvenega doma Sežana ga. Milena Pegan Fabjan, župan mesta Sežana ga. Benjamin Jogan in predsednica Društva medicinskih sester Sežana ga. Anica Prelc. Vsi trije so izrazili zadovoljstvo, da smo se odločili prirediti strokovno srečanje pri njih in nam zaželeli uspešno delo. Sledil je kulturni program, ki so ga pripravili učenci Osnovne šole iz Divače.

Temu prijetnemu uvodnemu delu je sledil strokovni del srečanja, ki ga je začela ga. Anica Prelc, vodja Patronažne službe v ZD Sežana. Predstavila nam je svoje delovno področje, svoje sodelavke, delovne prostore in teren, ki ga pokrivajo. Osvetlila nam je posebnosti kraškega sveta in ljudi, ki živijo tod. Vse nam je predstavila na zanimiv način, saj so s kolegicami posnele video kaseto. Predstavitvi Patronažnega varstva ZD Sežana je sledil uvodni referat, ki ga je predstavila ga. Magda Brložnik in je v njem opozorila na probleme, s katerimi se najpogostejše srečujemo patronažne medicinske sestre pri obravnavi umirajočih varovancev in njihovih družin. Ta uvodni referat pa je bil tudi iztočnica za vse nadaljnje strokovne razprave.

Po malo daljšem odmoru, ki smo ga izkoristili za okrepčilo, ki nam je nadomestilo kosilo, smo nadaljevali delo s predavanjem o spremljanju umirajočih in žalujočih, v katerem nam je dr. Metka Klevišar predstavila majhen delček iz svojih bogatih izkušenj, ki jih je pridobila ob svojem dolgoletnem srečevanju in delu z umirajočimi in žalujočimi. Nepozabno pa je bilo srečanje z go. Bernardo Mudrovčič, ki je z nami vsemi podelila svoje boleče izkušnje ob izgubi drage osebe. Vsi smo ji iz srca hvaležni, da je bila pripravljena o tem spregovoriti,

UDELEŽILI SMO SE

saj so nas njene besede utrdile v prepričanju, da prav ravnamo z umirajočimi in njihovimi družinami. Prepričana sem, da nam bodo njena doživetja in pričakovanja velikokrat v pomoč pri našem delu in da bomo v njenih izkušnjah iskali pomoč in potrditev lastnega dela in naših lastnih pričakovanj.

Po tako doživetem podajanju nam je bilo kar težko nadaljevati z delom, vendar je ga. Marija Vegelj - Pirc tako, kot zna samo ona, speljala temo nazaj k tiskam umirajočega bolnika.

Po odmoru in okrepčilu nam je ga. Mihaela Skoberne predstavila svoj referat »Izguba, smrt in žalovanje«. Žal nas je zaradi zdravstvenih težav morala po svojem nastopu zapustiti. Vsem referatom so sledili pogovori, v katerih smo patronažne medicinske sestre ugotovile, da se o umiranju premalo pogovarjamo, da se tudi v družbi o tem premalo govori in da bomo tej temi še namenili strokovna srečanja.

Ga. Marija Kop, naša »stara« znanka, nam je predstavila nov pristop pri oskrbi rane in negi kože in sicer s pomočjo izdelkov tovarne Mölnycke.

Takoj za tem je sledila letna seja IO Sekcije patronažnih medicinskih sester pri ZZN Slovenije. Na njej je predsednica sekcije predstavila gradivo, ki ga je delovna skupina, ki jo je IO imenoval na svoji zadnji redni seji, pripravila. Prisotne so gradivo podprle in opozorile na še nekaj dodatnih problemov v zvezi z oddaljenostjo terena in doseganjem števila točk. Sprejele smo plan dela za leto 1996, vključno s planom strokovnih srečanj.

Le malo časa nam je ostalo, da smo se po celodnevem delu osvežile in pripravile na skupno večerjo. Hotelski uslužbenci so se res potrudili in nas lepo pogostili, seveda pa ne smem pozabiti naših kolegic iz Sežane, ki so zopet poskrbele za

prijetno vzdušje. Ostale so z nami, poskrbele pa so tudi, da nas je g. Luka prijetno razmigal s svojimi melodijami. Tako nam je večer, kljub prejšnjemu napornemu delovnemu dnevu, kar prehitro minil.

Drugi dan strokovnega srečanja je bil namenjen patronažni medicinski sestri. Najpogostejše stiske in probleme, ki jih doživljamo patronažne medicinske sestre ob svojem delu z umirajočim varovancem in njegovo družino skoraj svak dan, je v svojem predavanju prikazala ga. Magda Brložnik. Ga. Ema Ščavničar pa nam je predstavila Supervizijo kot eno od oblik pomoči pri reševanju stisk in problemov. Ker je supervizija kot novejša oblika pomoči še manj poznana, smo bile vesele, ker je bila ga. Jelka Bečaj, ki se je udeležila supervizijskih srečanj, pripravljena predstaviti svoje izkušnje. Iz njih sledi, da je supervizija kot oblika pomoči dobra in bi bila lahko splošno uporabna, še posebej pri reševanju stisk, ki jih doživlja patronažna medicinska sestra ob delu z umirajočim bolnikom in z njegovo družino v njegovem okolju.

Po odmoru nas je ga. Marija Vegelj-Pirc s posameznimi predstavljenimi primeri spodbudila, da smo razkrile tudi svoja doživetja in naše reakcije na določene težke okoliščine.

Kar težko se nam je bilo ločiti, saj nas je v teh dveh dneh družilo na tisoče iskric, ki so bile med seboj povezane v žarke skupnih doživetij in izkušenj. Pa vendar nas je čas preganjal, saj smo želele izkoristiti bivanje na Primorskem tudi z ogledom Bolnišnice Sežana in njihovega projekta speleoterapije. Zato smo se uradno poslovili od Lipice in se odpeljali v Bolnišnico Sežana. Tam nas je pričakala glavna medicinska sestra, sestra Iva, in nas popeljala po bolnišnici. Prikazali so nam kaseto o speleoterapiji in prikazali probleme pri dokazovanju uspešnosti takega načina zdravljenja. Po okrepčilu so nam pokazali umetno jamo za bolnišnico, kjer so v zadnjih 4 letih opravljali študijo. Seveda pa so

raziskali tudi naravne jame v okolici in možnosti zdravljenja v njih.

Tako nam je čas kar prehitro minil in proti koncu popoldneva smo se razšli z željo, da se kmalu spet srečamo.

Ker izvedba dvodnevne seminarja potegne za seboj veliko materialnih stroškov in ker je bila udeležba zaradi slabega vremena manjša, ga ne bi mogli izpeljati brez pomoči sponzorjev iz Primorske. Zato se v imenu strokovne sekcije zahvaljujemo: Perutninskemu kombinatu PIVKA iz Neverk, »MIP-u Nova Gorica«, pršutarni Kobjeglava, Preskrbi Sežana z enotami 10 in 17, Mlinotestu pekarna d.o.o.,

»Mitolu« tovarni lepil, Kmetijski zadruzi Vina kras, Cvetličarnama ERIKA in KATJA, Fructala in Mlinotestu Ajdovščina, Agroindu Vipava, REZINA pekarni Štanjel, Pršutarni Lokev, Slaščičarni VESNA Lokev, Pan-Butiquu Lokev, občinam Divača, Sežana, Komen, Hrpelje-Kozina, Iskri avtoelektriški livarne Komen d.o.o., Šepič Jožetu, predelavi poliuretanskih mas Gradišče pri Materi, Drogi Gradišče, sadjarstvu Brkini, jabolka pa so prispevali Ivančič-Matavun, Prelec-Barka in Prunk-Dolnje vreme.

Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Tomaž PIRIH

POROČILO Z OBČNEGA ZBORA SEKCIJE ŠTUDENTOV ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE, 21.2.1996

Na Visoki šoli za zdravstvo smo 21. februarja izvedli občni zbor Sekcije študentov zdravstvene nege Slovenije. Pozdravnim besedam, ki jih je podal predsednik, so sledila različna poročila: finančno, poročilo o delu v preteklem letu in program za letošnje leto. Ocenili smo da, da nam je v letošnjem letu uspelo vzpostaviti predvsem notranjo organizacijo ter doreči način sodelovanja Sekcije in študentov iz Ljubljane in Maribora. Udeležili smo se strokovnih srečanj in sestankov, ter že izpeljali nekaj aktivnosti, ki smo si jih zadali v letošnjem letu.

Volitve so potekale tekoče, izvoljeno je bilo novo predsedstvo Izvršnega odbora, v sestavi: Lucija Mesarič-predsednica, Natalija Lazar-podpredsednica, ter sekretar, blagajnik in 8 članov izvršnega odbora, od tega jih je 5 iz Ljubljane in 3 iz Maribora.

V imenu prejšnjega predsedstva bi se želel zahvaliti vsem, s katerimi smo sodelovali in ki so nam pomagali pri uresničevanju ciljev, posebej pa še ga. Nani Domajnko in ga. Petri Kersnič z Zbornice ter ga. Jelki Mlakar, predsednici Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.

Tomaž PIRIH

SNOOZLEN - DRUGAČEN SVET

Na Visoki šoli za zdravstvo smo 22. februarja v organizaciji Sekcije študentov poslušali predavanje gospe Irene Gorše, prof. defekt., ki nam je predstavila metodo vzgoje otrok in odraslih s težjo ali lažjo motnjo v razvoju - SNOOZLEN.

Prof. Irena Gorše prihaja s Centra Dolfke Boštjančič z Iga, kjer skrbijo za 300 otrok, mladostnikov in starejših z lažjimi, težjimi in težkimi motnjami v razvoju. Tri četrtine otrok ima najtežjo motnjo, ki se ji pridružujejo še dodatne fizične težave, kot je epilepsija, nepokretnost, inkontinenca. Ker je pri teh ljudeh nega in vzgoja najtežja, ker ni povratnih informacij, so uvedli metodo Snoozlen, ki pri takem človeku omogoča maksimalen razvoj vseh njegovih potencialov in s tem tudi čim bolj normalno življenje.

Snoozlen je metoda posebnega okolja, ki težko prizadetega otroka navaja na učenje zaznavanja. Ti otroci in odrasli imajo sicer zdravih večino čutil, ker pa niso normalno vedoželjni, jih je potrebno zaznavanja učiti. Dražljaje je potrebno selektivno približati v posebnem prostoru, ki se imenuje Snoozlen. To je lahko več sob, v kateri je poudarek na dojemanju posameznega čuta; soba z mirno glasbo služi učenju poslušanja, soba z dišečimi predmeti učenju vonja, sledi soba z barvnimi efekti, zvočnimi efekti itd. Pomembno je, da je prostor miren, da ni nenadnih prehodov in da sta v sobi le en ali dva otroka z vzgojiteljem..

Danes poznamo več vrst Snoozlenov, katerih uporaba je možna tudi pri zdravih ljudeh in hospi-

taliziranih otrocih, saj jih pomirja, zaposli in vzgaja, ter pripomore k preprečevanju hospitalizmov, če jo uporabljamo v bolnišnicah. Metoda je ob uspešni improvizaciji zelo enostavna in poceni in kot smo se lahko prepričali na video posnetku, ima zares velik vpliv na nemirnega, zbezanega otroka. V pogovoru, ki je sledil predavanju, smo skušali ugotoviti uporabnost te metode v bolnišnici in zdravstvenih ustanovah in prišli do sklepa, da je metodo mogoče in zaželeno prenesti tudi v bolnišnično okolje.

Petra KERSNIČ

DOBRO JE BITI POMEMBEN, POMEMBNEJE JE BITI -DOBER!

V naslovu je naveden moto, ki je bil zapisan na naslovni strani mape, ki smo jo dobili udeleženci seminarja o prostovoljnem delu v bolnišnicah in socialnih zavodih, ki ga je 2. in 3. februarja organiziralo Združenje Slovenska fundacija v sodelovanju z Uradom

SZO in Inštitutom za rehabilitacijo. Seminarja sem se z velikim zanimanjem udeležila tudi sama, saj je že sam naslov »Seminar o prostovoljnem delu v bolnišnicah in socialnih zavodih« obljubljal zanimivo poslušanje in razpravo.

Uvodne misli, s katerimi nam je opredelila področje dela v prostovoljnih aktivnostih, so predstavile prostovoljstvo kot gibanje oziroma proces. Povedala jih je prim. dr. Anica Kos Mikuž, predsednica Slovenske fundacije.

UDELEŽILI SMO SE

Vodja Urada SZO za Slovenijo, dr. Nina Mazi, je prikazala zgodovinske mejnike, ki na področju medicine govorijo o prostovoljnem delu že v letih 1854. Medicina si pogosto prilašča Florence Nightingale, utemeljiteljico in začetnico zdravstvene nege za prikaz organiziranega, strokovnega in humanitarnega dela z bolniki.

Poudarila je, da si moramo v sedanji družbeni prenovi prizadevati, da bo prostovoljno delo ali volonterstvo dobilo moralno, politično in strokovno podporo in postalo vrednota vsakega posameznika in demokratične družbe.

Prim. dr. Iztok Jakša je ob izvirnih diapozitivih prikazal začetke prostovoljnega dela na Pediatrični kliniki v Ljubljani. Od številnih mislih, ki jih je predavatelj kar nízal, so mi ostale takorekoč vsakdanje resnice in me spremljale oba dneva: »Z ničemer ne moremo nadomestiti človeškega dotika, sočustvovanja in človečnosti!« in »Človečnosti se ne da meriti niti poravnnavati z denarjem!«.

Gospa Vida Zabrc, ki že nekaj let uspešno vodi delo prostovoljk na področju onkologije, je podala svoje izkušnje in prikazala mrežo prostovoljk, ki se razpleta po zdravstvenih inštitucijah po celi Sloveniji. S svojim prepričljivim pripovedovanjem nam je v nekaj stavkih pokazala, kaj je najpomembnejše pri njihovem delu - to je poslušanje. Šele v naslednji fazi se delo prostovoljke usmeri v aktivnosti, ki pomagajo k odločitvi, da človek sprejme svojo bolezen.

Danica Matjanec, socialna delavka Doma upokojencev »Danice Vogrinc« iz Maribora, je v svojem prispevku pokazala aktivnosti na področju dela v socialnem zavodu v povezavi in z vključevanjem prostovoljnih aktivnosti.

O zdravstveni negi in prostovoljnem delu je spregovorila Majda Šlajmer Japelj. Za razumevanje

človekovega položaja in njegovih vsakodnevnih aktivnosti je razložila pojme besed nega in zdravstvena nega. Poudarila je, da človek v stanju zdravja lahko zase skrbi sam - v vsakdanjem življenju rečemo, da se neguje. Pojav bolezni zahteva profesionalni pristop več poklicev v zdravstvu - na to dejavnost pa se veže zdravstvena nega.

Ko človek skrbi zase ne zmore sam, se pojavijo družina, prijatelji, prostovoljska mreža.

Ga. Majda Šlajmer Japelj je opozorila na težaven položaj izvajalcev zdravstvene nege - poklic medicinske sestre je neatraktiven in neustrezno vrednoten; racionalizacije, ki trkajo na vrata institucij, bodo gotovo, tako kot v preteklosti, posegle na krčenje zdravstvenih in negovalnih timov - v senci tehnoloških dogodkov pa so in bodo ostajali celo varovanci.

Prvi dan smo se udeleženci razdelili v delovne skupine, ki so imele za nalogo odgovoriti na nekatera najbolj aktualna vprašanja in dileme:

1. Kako pridobivati in zbirati prostovoljce in kako opraviti izbor?

2. Kako vidimo organizacijo dela prostovoljcev

- kaj lahko delajo prostovoljci,
- kako spremljati njihovo delo,
- medsebojni odnosi med prostovoljci, zaposlenimi in varovanci.

3. Obveznosti in pravice prostovoljcev in zavoda, v katerem se odvija prostovoljno delo. Priprava zavoda na prihod prostovoljcev. Izobraževanje prostovoljcev.

Ob zaključku prvega dne so vodje delovnih skupin pripravili poročilo o delu in zaključkih posameznih skupin.

V soboto je dr. Mateja Kožuh Novak pod naslovom Vloga nevladnih organizacij in prostovoljstva

UDELEŽILI SMO SE

voljcev pri uveljavljanju zdravja prikazala svoje videnje delovanja prostovoljcev.

Udeleženci so dopoldansko delo nadaljevali v štirih delovnih skupinah, katerih namen je bil pripraviti osnutek projekta za vključevanje prostovoljcev v delo v bolnišnicah, domovih upokojencev in drugih zdravstvenih zavodih.

Seminar smo zaključili z razpravo, ki jo z nekaj sklepnimi mislimi povzemam:

1. Prostovoljno delo je potrebno in ga je treba uveljavljat kot kvaliteto posameznika in družbe, v kateri nekdo živi in dela.

2. Prostovoljno delo v zdravstvenih ustanovah ne sme biti pojmovano kot nadomestilo rednega dela - to je delo, ki varovancu nudi nadstandard življenja v katerikoli ustanovi ali doma.

3. Vključevanje prostovoljcev v delo v zavodih, kjer bodo sodelovali v procesu zdravljenja in zdravstvene nege, mora biti pripravljeno in dorečeno.

4. Prostovoljno delo je strokovno delo v okviru dogovora med zavodom in prostovoljcem - je organizirano, nadzorovano in vrednoteno delo.

P. S.

Na seminarju je bilo prisotnih več kot polovica medicinskih sester, od tega so bile večina vodilne medicinske sestre zdravstvenih in socialnih zavodov. Skupno smo ugotavljale, da bo gibanje za prostovoljno delo v zavodih zahtevalo organiziran in strokovno argumentiran pristop za delo ob bolnikih - varovancih. Skupno smo ocenile, da z vstopom prostovoljnega dela v inštitucije ne bomo reševali in ne smemo reševati pomanjkanja kadrov v zdravstveni negi, kot smo v razpravah že večkrat zaznale. Zavedamo pa se, da je prostovoljno delo tisto, s katerimi bodo bolniki - varovanci lahko deležni večje pozornosti in zadovoljevanja tistih

želja in potreb, ki dajejo bivanju v bolnišnici tudi večjo kakovost življenja.

Na enem od prihodnjih srečanj medicinskih sester bi bilo potrebno odgovoriti na vprašanje - katera so dela na področju zdravstvene nege, ki jih lahko opravljajo prostovoljci?

Predstavitev Slovenske fundacije:

SLOVENSKA FONDACIJA je neprofitno, ne-strankarsko in nevladno združenje posameznikov, podjetij in skupin, ki želijo na kakršen koli način pomagati človeku v stiski; to je združenje, katerega člani želijo okrepiti in dokazati skupno občutljivost za težave sodržavljanov.

Temeljnji cilji fundacije

- pomagati ljudem v stiski v vseh življenjskih obdobjih in okoljih, v mestu in na vasi;
- pomagati zlasti tistim, ki pomoči potrebnim že pomagajo;
- širiti, razvijati in krepiti prostovoljno človekoljubno delovanje zlasti na področju socialne dejavnosti;
- ohranjati in krepiti vzgojne, socialne, kulturne, zdravstvene, civilne in naravne vire Slovenije.

Program fundacije

- sofinaciranje nekaterih oblik preventivnega prostovoljnega dela, zlasti z mladimi;
- pomoč mladim brezposelnim pri usposabljanju za samopomoč in samozaposlovanje;
- sofinaciranje projektov pomoči beguncem, zlasti otrokom;
- sofinaciranje pomoči mladostnikom v stiskah, tudi mladim narkomanom;
- oživitve in obnova Triglavskega narodnega parka

Sedež fundacije: Slovenska 54, Ljubljana

Majda ŠLAJMER-JAPELJ

UTRINEK S SREČANJA V BELFASTU

Zdravstvena nega v CINDI programu (13.-16.2.1996)

Svetovna zdravstvena organizacija v času spopadov v Severni Irski ni organizirala nobenih srečanj, da ne bi po nepotrebnem ogrožala ljudi.

Ko pa je bil sklenjen mir, je bilo dogovorjeno, da se bodo tudi medicinske sestre-sodelavke SZO, srečale na Irskem. Datum je bil določen, tik pred tem pa je bil komaj vzpostavljeni mir spet porušen z bombnim napadom v vzhodnem Londonu.

Naša delovna skupina se je zaradi opravičil zmanjšala za nekaj ljudi, vendar sredstev, vloženih v priprave, nismo smeli kar tako zapraviti in smo šli v Belfast 13. februarja. »Bodi vesela, da ni še petek«, so mi rekli za srečno pot.

Prelepi zeleni otok smo doživeli že na poti z letališča zato bolj intenzivno, saj smo postajali ob barikadah in se izogibali cestnim oviram.

Kolegica, ki nas je prišla iskat, nas je hitro še popeljala skozi center mesta, da bi videli, kako so že popravili razbite hiše in mnoge fasade, ogledali smo si znameniti hotel Europa, ki je bil 29-krat bombardiran in vedno znova urejen, prelepo staro sodišče, ki pa ima sedaj spet jeklene mreže na oknih ter bodečo žico na ograji. Znamenite črte miru med protestanskim in katoliškim naseljem v predmestju pa nam raje niso pokazali.

Študenti na »Queen's University«, kjer smo delali, so enotni. Ne ozirajo se na versko pripadnost, na Valentinovo so organizirali sprevod z baklami za mir pod motom: »17 minut za 17 mesecev miru«.

Ob delu se posebnih razmer nismo zavedali, a v mestu so nas nekatere stvari kar hitro opomnile na to, da ljudje kljub velikemu upanju v mir le ne verjamejo čisto v to, da ga bodo obdržali: tudi v Belfastu avtomobili nimajo kje parkirati, pa vendar stojijo v mestnih ulicah en za drugim z velikimi presledki. Da je to potrebno, so nam pojasnili, ker lahko bomba raznese le en avto in ne povzroči verižnega požara. Zvečer smo telefonično poklicali taksi. Pojasniti sem morala, koliko nas bo in kam gremo. Da je to običajno, so nam pojasnili, ker so bili taksisti najpogostejše žrtve napadov na posameznike, tudi zato, ker so vedno z veliko razumevanja nadomeščali avtobuse, kadar so bili ti tarča napadov, kar pa je tudi bilo zelo pogosto.

Ob večerih na sestankih SZO obnovimo delovni dan, pripravimo delna poročila za organizacijo in za svoje dežele; v Belfastu pa smo gledali in poslušali poročila in smo se, posebej tisti, ki prihajamo iz držav, kjer vemo, da mir ni nekaj samo po sebi umevnega, spraševali, če se vsi zavedamo, kako drag in kako krhek je.....

Ta okvir, v katerem smo delali, je povzročil, da bomo detaljne programe napisali nekoliko kasneje, saj smo predvsem potrdili eno osnovnih ugotovitev iz 38 ciljev SZO/EURO - Zdravje za vse, da jih dosežemo lahko le v miru - le tega pa Evropa nima:

imamo bojišča, teroriste, begunce, sirote, invalide, brezdomce in vedno več zelo bogatih in zelo revnih.

Kaj bi bil pouk tega kratkega poročila:

- sprašujejo nas, čemu potrebujemo medicinske sestre dobro splošno izobrazbo ter možnosti visokošolskega in fakultetnega študija - tudi ta izkušnja iz Belfasta je potrdila, da je mnogo lažje doseči kaj na ožjem strokovnem področju, če imaš možnosti za študij in delo, da pa je mnogo težje ustvariti pogoje za delo in da ne moreš biti polnovreden strokovni delavec na nobenem področju, če tega ne poznaš in se za to ne boriš.

To pa ni več zaprtost v lastno ozko delovno področje, ampak je enakovredno razpravljanje o multisektorskem delu, je politika, je analitično delo, za kar je potrebna najvišja možna raven splošnih in specifičnih znanj.

To je dolžnost vsake stroke, ki obstaja, ker je potrebna, in to je tudi zdravstvena nega, in teh dolžnosti ter možnosti, da jih lahko izpolni, ji v demokratični družbi ne more in ne sme nihče odrekati.

Marija MRAK

Dosedanje večletne izkušnje strokovnega programa Nevropsihiatrične sekcije v Portorožu

Ze dejstvo, da četrtič organiziramo strokovno srečanje z istim programom, pomeni, da vsebina programa in način dela ustreza potrebam strokovnih delavcev na področju pridobivanja izkušenj in znanja o mehanizmih dogajanj v medosebnih odnosih. To pa nam omogoča večjo osebnostno opremljenost pri našem strokovnem delu in v življenju nasploh.

Prepričani smo, da je tako spoznanje vsakega posameznika nujno in neizogibno, če želimo imeti osebnostno in strokovno širino v našem celostnem udejstvovanju. Tako smo lahko veliko bolj uspešni in tako preprečujemo pri sebi in pri drugih doživljanja sedaj tako pogostih stresnih položajev.

Naj navedem dobesedna, izredno pomembna doživljanja samo nekaterih dosedanjih udeležencev.

Pomembna so za razumevanje lastnega doživljanja in vedenja, kar je osnova za morebitne osebnostne spremembe.

“Tri dni sem bila aktivna. Ni primerjave s poslušanjem predavanj. Delala sem res za sebe.”

“Kako velikokrat pri sebi vidim, da ne delam prav niti v odnosu do sebe, do sodelavcev ali bolnika, pa nimam poguma ustrezno ukrepati. Vedno sem mislila, da so drugi krivi. Sedaj vidim, da so zadržki najprej v meni. S svojim aktivnim poseganjem lahko veliko vplivam.”

“Tukaj sem se počutila upoštevano, imela sem svoje mesto med člani skupine. Vendar sem veliko sama naredila za to. Kako dragocena izkušnja.”

“Tu sem se zavedala, da sem pravzaprav povsod član skupine, posebno v službi. S svojim

obnašanjem in načinom dela lahko veliko vplivam. S tem programom je končno nekdo nekaj samo za medicinske sestre naredil.”

“Kako strah me je bilo iti v malo in veliko skupino. Pa sem vztrajala, veliko doživela in sem ponosna nase. Kadar se česa bojim, se tudi v službi pogosto umaknem, posebno v odnosu do avtoritete.”

“Spoznanje, kako pasivno čakamo na navodila, kako delati. Tu so bili tudi vodje, vendar so bili kar tiho. Mi pa smo sami delali, niti ne tako slabo.”

“Saj smo pravzaprav kar sposobni, pa kar nekaj vedno čakamo. Vse to naporno in dobro delo so moji in skupni napor.”

“Prevelika odvisnost od potrditve drugih, predvsem od zdravnika in premalo lastnega zadovoljstva, predvsem zaradi nekaterih notranjih strahov, zavor, občutkov manjvrednosti.”

“Kako smo obremenjeni z avtoritetami in obnem nesrečni, če avtoritete ni. Kako močen konflikt.”

“Kako premalo vidim svoje sposobnosti in se premalo cenim. Pa saj nikoli na tak način nisem niti razmišljala. Ob tem pa čutim, da je biti medicinska sestra ničvreden poklic.”

Zelo pomembna je izkušnja z zadnjega seminarja v Portorožu, oktobra lanske leto, zaradi velike spremembe v strukturi udeležencev, glede na ustanovo, delovno mesto, izobrazbo, pa tudi poklic. Prisotni so bili namreč udeleženci iz raznih somatskih področij zdravstvene nege in medicine. Prihajali so iz zdravstvenih domov, področja onkologije, interne, kirurgije, domov ostarelih občanov, zdravstvenih šol, socialno varstvenih zavodov.

Naj iz te spremenjene in zelo dragocene strukture udeležencev ponovno navedem doživljanja, ki so uvidi in izkušnje posameznikov:

“Pri nas v somatiki je veliko strahu pred tovrstnim delom na sebi in do bolnikov. Ta program, ki ga je dobila naša glavna sestra, je šel iz roke v roko, kot bi se ga vsi bali. Kot da psihičnega pri ljudeh sploh ni.”

“Močno sem se morala “zagrebsti” za ta seminar v svoji ustanovi in sem se močno trudila, da so me razumeli, zakaj je tak seminar potreben.”

“To je zame enkratna izkušnja. Kaj vse narediš, če sam razmišljaš in ustrezno ukrepaš.”

“Želela sem dobiti izkušnjo, kaj pomeni biti v skupini, da bom bolje razumela bolnike. Delam s skupino diabetikov.”

“Jaz sem šla zato, ker je bila na seminarju lanske leto naša glavna sestra. Ko se je vrnila, je začela z velikimi, dobrimi spremembami. Sama sem morala videti, kaj je nanjo tako vplivalo.”

“Kako čudno se mi je zdelo in jezna sem bila, ker nisem dobila navodil od voditeljev, o čem se bomo pogovarjali. Spoznala sem, da jih vedno tudi ne potrebujemo, saj smo tudi sami sposobni delati.”

“Pri nas je še močno prisotno avtorsko vodenje. Predvsem so težave na relaciji srednja-višja sestra, potem pa še do zdravnika. Ob tem pa želijo, da delamo po procesni metodi.”

“Zelo se poudarja, kako je potrebno negovati in skrbeti za paciente. Saj je pomembno. Vendar je potrebno skrbeti tudi za medicinske sestre.”

“Kako težko je pri tem šolanju, posebno pri praktičnem delu, saj pride še pri 15 letih v stik z golim odraslim telesom. V rednem šolskem programu bi moral biti podoben program, kot je ta.”

In še mnogo je bilo raznih doživljanj, spoznanj in razprav. Vendar je pomembno vse to v sebi začutiti in dobiti odziv. Samo to je izkušnja.

Marija BOHINC

CILJI OBLIKUJEJO SISTEM ZDRAVSTVENE NEGE

Strateški, taktični in operativni cilji, ki so jih oblikovale vodilne medicinske sestre Kliničnega centra dne 8.1.1995 za pripravo načrtov za uvajanje organizacijskih sprememb na ravni zavoda, klinike, oddelka ind.

CILJI:

Sprememba organizacijskega modela oz. sistema delitve dela za uvajanje vsebinskih sprememb v zdravstveni negi:

- funkcionalno izobraževanje vseh medicinskih sester in tehnikov za uvajanje novih znanj v prakso;
- uvajanje in izvajanje procesa zdravstvene nege v praksi;
- dvigniti izobrazbeno raven vseh medicinskih sester v praksi in izboljšati znanje o novostih v praksi že zaposlenih zdravstvenih tehnikov;
- izdelava in uporaba standardov v zdravstveni negi;
- izdelava in uporaba negovalnih diagnoz;
- kriterije osebne rasti in profesionalne rasti upoštevati v sistemu vrednotenja dela;

- spremljati rezultate dela zdravstvene nege in ugotoviti njen delež v prispevku k ciljem celotnega zavoda;
- vrednotiti prispevek zdravstvene nege v učinkovitosti in uspešnosti;
- zagotoviti pravno zaščito medicinskih sester

PODCILJ: ORGANIZACIJSKA SPREMEMBA ZA KAKOVOSTNO ZDRAVSTVENO NEGO

- motivirati vse člane negovalnega in zdravstvenega tima za uvajanje novosti na področju zdravstvene nege;
- organizirati izobraževanje medicinskih sester o novih znanjih;
- predstaviti in seznaniti vodilne in glavne medicinske sestre s prednostmi novega organizacijskega modela in z novimi procesi;
- seznaniti z načrti o spremembah vse odgovorne na različnih ravneh v sistemu zavoda in zunaj njega
- spremeniti organizacijske strukture;
- uvajanje procesa zdravstvene nege;
- razvijanje standardov v zdravstveni negi;
- razvijanje negovalnih diagnoz;
- vrednotenje med uvajanjem sprememb in na koncu;
- ugotavljanje in poročanje o učinkih sprememb;
- uporaba in razvijanje sistema za računalniško vrednotenje storitev zdravstvene nege.

Kaj je junaštvo?

Da greš dostojanstveno po poti,
po kateri moraš hoditi!

Majda Černčič

SLOVENEK DAROVAL KOSTNI MOZEG ZA ZDRAVLJENJE BOLNIKA V KALIFORNIJI

11. oktobra 1995 med 4. in 8. uro zjutraj so v eni izmed operacijskih dvoran Kliničnega centra odvzeli kostni mozeg gospodu Dušanu Bilbanu, ki je pod številko SD17 vpisan v Slovenski register nesorodnih dajalcev kostnega mozga SLOVENIJA - DONOR.

Poseg sta izvedla specialist hematolog prim. dr. Jože Pretnar in specialist anesteziolog in transfuziolog dr. Miran Dintinjana. Dve transfuzijski vrečki z dragoceno vsebino je prevzela pooblaščenka kurirka iz Nacionalnega medicinskega centra City of Hope (Kalifornija, ZDA). Ob 9.30 je odletela z Brniškega letališča in po vnaprej natančno izdelanem načrtu v 10 urah prenesla kostni mozeg našega dajalca v omenjeno bolnišnico, kjer so ga nemudoma presadili bolniku ID 929-312-8.

Slovenskega dajalca SD17 g. Dušana Bilbana so nato še dva dni zadržali na Hematološki kliniki.

To je prvi tovrstni dogodek, ki ga je vodil SLOVENIJA-DONOR. Med dogajanjem so v njem sodelovale strokovne službe Zavoda RS za transfuzijo krvi in enota za transplantacijo kostnega mozga Hematološke klinike Kliničnega centra v Ljubljani.

SLOVENIJA-DONOR deluje od oktobra 1991 na Zavodu RS za transfuzijo krvi. ("Delo", Znanje za razvoj z dne 22. januarja 1992). Je član tovrstnega registra BMDW (Bone Marrow Donor Worldwide), preko katerega posredno ali neposredno potekajo poizvedbe in s tem povezane aktivnosti po skladnih dajalcih HLA.

Slovenski strokovnjaki so dokazali, da obvladajo najsodobnejšo tipizacijo HLA ter vrhunske medicinske posege in da so tudi v logistično - organizacijskem pogledu zanesljiv partner v mednarodnih projektih.

Posebno družbeno priznanje za svojo humanost in požrtvovalnost zasluži prostovoljni darovalec kostnega mozga g. Dušan Bilban. Upamo, da bo načelo vzajemnosti prineslo rešitev tudi za naše bolnike!

Transplantacijo je opravila ekipa:
Specialist hematolog prim. dr. Jože Pretnar
Specialist anesteziolog in transfuziolog
dr. Miran Dintinjana
VMS Irena Škoda
VMS Vlasta Slabe
ZT Irena Vizler

Pri transplantaciji so sodelovali:

SLOVENIJA-DONOR prof. dr. Mateja Bohinjec, Center za tipizacijo tkiv Zavoda RS za transfuzijo krvi, Ljubljana.

Svetovanje in splošna medicinska navodila dajalcem: dr. Marjeta Golli - Gadžijev, specialist transfuziolog, Zavod RS za transfuzijo krvi, Ljubljana.

Pridobivanje in vpis v register dajalcev: VMS Majda Černčič, Zavod RS za transfuzijo krvi, Ljubljana.

Povzeto po poročilu za medije

Olga ŠUŠTERŠIČ

DIPLOMANTKE ZDRAVSTVENE VZGOJE

skupnega programa Pedagoške fakultete in
Visoke šole za zdravstvo Univerze v Ljubljani

V januarju 1996 so diplomirale še tri študentke programa Zdravstvene vzgoje in s tem pridobile naziv profesor zdravstvene vzgoje: **Lea Pleteršek, Vesna Čuk in Danica Stražar**. Veseli smo njihovega uspeha in kolegicam iskreno čestitamo.

Lea Pleteršek je pripravila diplomsko delo z naslovom **VZGOJA ZA ZDRAVJE OTROK BEGUNCEV-AKCIJSKO RAZISKOVANJE V ZBIRNEM CENTRU LJUBLJANA-VIČ**. V teoretičnem delu je predstavila stanje začasnih beguncev v Sloveniji, njihovo pravno ureditev, dejavnosti v zbirnih centrih, psihosocialne težave in zagotavljanje pomoči. Namen naloge je bil ugotoviti zdravstveno stanje raziskovalne skupine otrok beguncev, zdravstveno vzgojno delo z njimi in individualno delo s starši teh otrok. Rezultati raziskave pa naj bi bili praktično uporabni za institucije in posameznike, ki delujejo na psihosocialni pomoči beguncev. Akcijsko raziskovanje je potekalo od novembra 1994 do septembra 1995, vključenih je bilo 29 sedemletnih otrok beguncev Zbirnega centra Ljubljana-Vič. Pri reševanju begunske problematike na področju zdravstvene nege in zdravstvene vzgoje predlaga uporabo »modela zdravstvenega varstva« Betty Neuman.

Diplomsko delo **Vesne Čuk** z naslovom **POVEZANOST MED ODVISNOSTJO OD ALKOHOLA IN NASILNOSTJO ZDRAVLJENCEV V PSIHIATRIČNI BOLNIŠNICI IDRIJA** obsega teo-

retični in empirični del. V teoretičnem delu obravnava značilnosti vsakdanjega življenja s poudarkom na komunikaciji, družini in razvoju osebnosti. V to vsebino je vtakla tudi teorije zdravstvene nege: E. Wiedenbach, N. Roper in C. Roy. Sledi poglavje o agresivnosti in nasilju ter sindromu odvisnosti od alkohola.

Namen naloge je bil ugotavljanje povezanosti med odvisnostjo od alkohola in nasilnostjo ter primerjava s teoretičnimi izhodišči, nadalje prikazati, kako vplivajo stališča do odvisnosti in nasilniškega obnašanja na življenjske navade in obnašanje zdravljenecv. Prišla je do zanimivih in za timsko delo odvisnih od alkohola in njihovimi svojci pomembnih rezultatov, kot npr.: več kot polovica zdravljenecv je prenesla vzorec obnašanja iz osnovnih družin. Za nasilniško obnašanje imajo fizično, psihično in spolno in ga močno zavračajo. Več kot polovica zdravljenecv, ki so doživeli travmatično izkušnjo nasilja, se sami manj pogosto nasilno obnašajo, imajo slabo mnenje o sebi in nizko samospoštovanje, slabo ocenjujejo odnos do drugih pomembnih. Ugotovila je tudi, da se več kot polovica zdravljenecv nasilno obnaša in statistično dokazala pomembne korelacije med stališči in oblikami agresivnega obnašanja. Rezultati, ki jih je pridobila z raziskavo, so bogat vir za načrtno zdravstvenovzgojno delo z varovanci, odvisnimi od alkohola, in drugimi.

Naslov diplomskega dela **Danice Stražar** je **RAZMERJE PREVENTIVNE IN KURATIVNE ZDRAVSTVENE NEGE V PATRONAŽNEM VARSTVU OD 1984. DO 1993. LETA V LJUBLJANI** in obsega teoretični in empirični del. V prvem delu definira zdravstveno varstvo, primarno zdravstveno varstvo in patronažno varstvo. Opredeli področja, metode dela ter filozofijo patronažne zdravstvene

nege. Predstavi tudi teorije zdravstvene nege, še posebej samooskrbni model Dorothee Orem.

V empiričnem delu prikaže razmerje preventivne in kurativne patronažne zdravstvene nege v Zdravstvenem domu Ljubljana po posameznih organizacijskih enotah in skupno za Zdravstveni dom Ljubljana, število zaposlenih, njihovo izobrazbeno strukturo in število prebivalcev na eno patronažno medicinsko sestro. Vse to z namenom, da bi ugotovila, ali patronažno varstvo sledi razvojnemu trendu v zdravstvu, sprejeti zakonodaji in poslanstvu patronažne medicinske sestre.

V diplomskem delu je uporabila demografske podatke o številu prebivalcev po občinah v Ljubljani, podatke o izobrazbi in številu zaposlenih v patronažnih varstvih v Ljubljani ter podatke o številu opravljenih obiskov in porabljenem času.

Z analizo podatkov je ugotovila naraščanje kurativne zdravstvene nege, večje zaposlovanje višjih medicinskih sester ter manjšanje števila zdravstvenih tehnikov, babic in negovalk. Število prebivalcev na eno patronažno medicinsko sestro je večje od tri tisoč, kar predstavlja krizni normativ, število prebivalcev za negovalni tim pa ostaja pod tri tisoč prebivalci. Diplomsko delo poda vpogled v porabo delovnega časa za izvajanje preventivne in kurativne zdravstvene nege. Zaskrbljujoč je podatek, da so patronažne medicinske sestre porabile le 0,55% delovnih ur preventivne zdravstvene nege za zdravstvenovzgojno delo z malo skupino.

Rezultati diplomskega dela so lahko osnova patronažnim medicinskim sestram in vodilnemu kadru, za nadaljnjo ustrezno organizacijo patronažnega varstva in s tem zagotavljanju kakovostne patronažne zdravstvene nege zdravega in bolnega posameznika, njihovih družin in patronažne zdravstvene nege lokalne skupnosti.

Milena DEŠMAN

SE SPOMNIŠ, KO SEM TE VPRAŠALA, ČE SI SLUŽKINJA?

Ob prebiranju zadnje številke Utripa si nisem nikoli mislila, da bi kdaj sama kaj napisala, ampak vse je enkrat prvič.

Delo je delo, vsi ki smo v tem, bomo razumeli, kako in kaj. Razmišljanje velike večine je, da zdravstveni delavec v splošnih in zobnih ambulan- tah nima kaj veliko dela. S tako mislečimi se vedno razhajam v jezi na Zavarovalnico in vse ostale, ki so pripomogli k temu, da nas obravnavajo kot samo po sebi razumljiv inventar.

Verjemite, da se ob malih radovednih otrocih porabi ogromno energije, potrebno je veliko dobre volje, da ob vsem tem znaš prepričati otroka, kaj je za njegovo dobro. Ko pa vse to, kar spada k opisu del in nalog, opraviš, ostane administracija, ki »požre« preveč časa, vendar jo mora tudi nekdo opraviti, te nežen glasek vpraša: »A SI TI SLUŽKINJA?« Ostanem brez besed, delam naprej in ker je Valentinovo, dobim lep srček, narejen z nespretno otroško ročico ob vprašanju, če se spomnim, ko me je glasek vprašal, če sem služkinja.

Za zaključek pa sama pri sebi razmišljam, da so otroci naše največje bogatstvo in tako, kot jih sami vzgojimo, tako se potem obnašajo do vseh in cenijo ter sprašujejo tisto, kar jim povemo mi, odrasli.

Ob tem dogodku želim povedati samo to, če se sami ne bomo cenili in spoštovali svojega dela, nas ne bo nihče. Začeti pri sebi in potem graditi naprej. **POŠTEN ČLOVEK NIKOLI NE DELA SKRIVAJ IN SE NE SRAMUJE TISTEGA, KAR DELA!**

SETTEMBRINI

 Marjeta RUPAR

Manjkajoče (za)upanje

Učenje in vzgoja za življenje

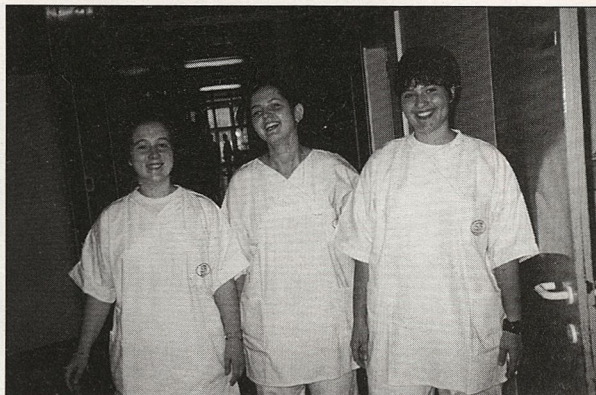
Pri delu z mladimi opažam, da jim že majhne zapreke zapirajo (blokirajo) smisel življenja. Neprestano ponavljamo, da živijo svoje življenje, ki je podrejeno zunanjim vplivom in družinski vzgoji. So enkratna človeška bitja, ki stopajo čez »naš prag« (mislim na šolo in delo ob bolnikih) v življenje. Izobraževalni programi se spreminjajo, vsaka doba ima svoj pečat in posledice. Želimo bogato vsebino pri splošnoizobraževalnih predmetih, tudi stroki odmerjamo največje možno število ur. Znanje je na nek način merljivo - ocene so merilo.

Zaupati v uspeh

Vzgoja je prisotna na vsakem koraku - v tej igri dajanja in sprejemanja pa nastopa več ljudi (ne samo pedagogi). V našem poklicu je to izrazito povezano, to nas združuje v enovito pripadnost. Za kvalitetno obravnavanje vzgoje, ki ima začetek brez konca, menim, da moramo upoštevati:

- naše znanje o tem;
- bolnikova pričakovanja;
- probleme mladih, ki se pripravljajo za naš poklic.

Ljudje kot celota zaživimo, ko zares razvijemo sposobnosti: telesa, duševnosti in razuma. Pri majhnem otroku je poudarek na motoriki, obvladovanju telesa itd. Pri odrasčajočemu mladostniku pa izrazito izstopa kultura čustvene plati, razvijanje delavnosti, odločnosti, navdušenosti, obvladovanje negativnih čustvenih stanj, sposobnost prenašanja

Nasmejani obrazi dijakin 4. letnika Srednje zdravstvene šole, Ljubljana, Šubičeva, gredo skozi slavolok šolskega življenja.

stresnih okoliščinah, razvijanje socialne spretnosti ter občutkov za lepo in plemenito.

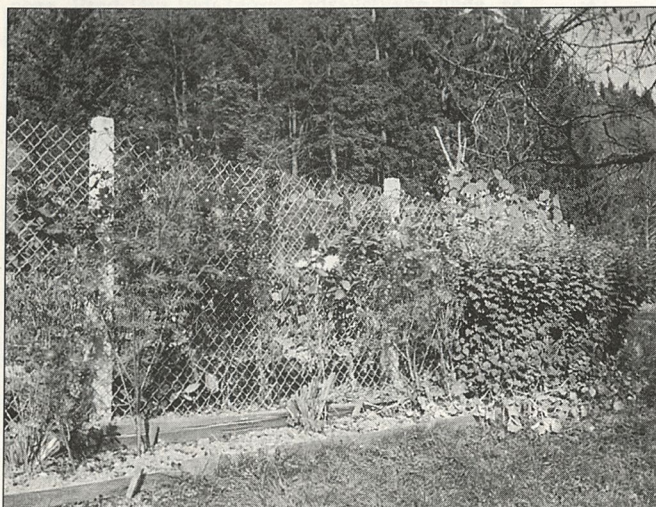
Vse je prepleteno. Opažam, da pozabljam o in zanemarjamo poudarek na samostojnem, logičnem sklepanju ter širjenju splošne razgledanosti.

Izčrpani kot izpraznjena zračnica

Prav v našem poklicu doživljamo krize. Vedno je govora o nemogočih človeških odnosih in nezadovoljstvu. Zelo smo ranljivi, močno nihamo in ostajamo v bolečini. Mirno se lahko odrekamo dobrim stvarim. Stradamo in se prikrajšujemo za marsikaj, nikoli pa se ne odrečemo tistemu, kar nas boli (v duši) in muči. Bolečino pestujemo in ohranjamo »pri življenju.«

Znamo previjati rane, nuditi prvo pomoč, delati z računalniki - kako premagati osebno prizadetost, pa ostaja odprto vprašanje. Ob tem čutimo negativno energijo, ki leze pod kožo in mišice. Čutimo masko na obrazu, ki ni sposobna prijaznega nasmeha, in čakamo na pomoč okolice.

Vedno znova ugotavljamo, da nas je prizadela in pustila. Ali res nimamo lastne moči?

Sprehod med cvetočimi grmi in iglavci je namenjen tudi nam.

Konja lahko pelješ k vodnjaku, ne moreš pa ga prisiliti k pitju (Ameriški pregovor)

Nekatere stvari, ki nas motijo, pa jih »želimo doseči« - odmikamo, pozabljamo, obidemo in ko končno dosežemo namen - ostanemo praznih rok.

Želimo ali ne, trenirati moramo uspešnost in kvaliteto našega poklicnega preživetja.

Učiti se moramo (posebno naše dijake) kako:

- na duhovni, psihološki, socialni ravni izboljševati kakovost življenja;
- dobiti globlji vpogled v samega sebe in v izvor težav;
- najti osnovni življenjski interes in SMISEL (kako to prebuditi in zaslutiti v sebi);
- pravilno dojeti kritiko - brez bolečin in protiu-darcev;
- reševati probleme in najti odgovore, ki nas rešijo stisk;
- vzdržati, ko nas pestijo tegobe medsebojnih odnosov;

- biti razumen, nepristranski, pred-vsem pa profesionalen;
- dojeti pravo smer v življenju (kako to preso-jati?);
- biti zadovoljen, srečen ter pozitivno samozavesten itd.

Bodimo sami sebi zvesti

Naši dijaki so izpostavljeni različnim psihičnim obremenitvam, ki jih včasih težko razumejo. Potrebujejo dodatno pomoč, razlago, razgovor in podporo pri premagovanju strahu pred »vse narobe narediš«.

Lepe dogodke doživljamo kot osreču-joče darilo. Nasprotno nam grdi pri-zori vzbujajo občutek gnusa, odpora in potlačenosti. Vse dogodke v poklicnem življenju ocenjujemo na podlagi izkušenj in jim dajemo svoje predznake.

Zelo pomembno je učenje samopomoči v smislu bodrilnih misli. Svoje življenje oblikujemo in nanj vplivamo. Le umetnost našega hotenja in znanja nas vodi k zelenemu sožitju.

Redko omenjamo Budo, ki opozarja:

*»Sovražnik ti lahko stori
veliko žalosti in zla,
še bolj pa ti škodujejo
zmedene in napačne misli.«*

V neslogi lahko največje stvari razpadejo in so plen pametnejših.

Točno vemo, da moramo preživeti. Naša občutja in dejanja prinašajo vidne in nevidne sledove.

Ne dovolimo odgovornosti da se izmuzne - trdno jo držimo in uživajmo v strokovni rasti naših dijakov - bodočih sodelavcev.

PRAVILNIK

O UPORABI SREDSTEV

IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE

PRAVILNIK O UPORABI SREDSTEV IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE

Na osnovi 4. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije in 15. člena Poslovnika o delu strokovnih sekcij je predsedstvo Zbornice zdravstvene nege Slovenije dne 13.12.1995 sprejelo

PRAVILNIK O UPORABI SREDSTEV IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE

1. člen

Ta pravilnik ureja način zbiranja in uporabe sredstev iz sklada za izobraževanje Zbornice zdravstvene nege Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica).

2. člen

Sklad za izobraževanje se oblikuje na osnovi prerazporejanja sredstev, ki so jih strokovne sekcije in Zbornica pridobile s kotizacijo pri organiziranju strokovnih izpopolnjevanj.

V sklad se prerazporedi 20 % sredstev, pridobljenih iz kotizacij strokovnih sekcij in Zbornice.

3. člen

Sredstva iz sklada za izobraževanje so namenjena strokovnemu izpopolnjevanju, funkcionalnemu izobraževanju in drugim oblikam strokovne nadgradnje planov Zbornice, doma in v tujini.

4. člen

Izobraževanja iz 3. člena morajo biti take narave, da se lahko znanje in izkušnje uporabijo in so v korist celotnemu področju zdravstvene nege.

O vlogah za uporabo sredstev sklada za izobraževanje odloča 5-članska komisija za dodeljevanje sredstev, v kateri so generalna sekretarka in 4 člani strokovnih sekcij.

5. člen

Člane Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje imenuje Predsedstvo Zbornice za obdobje 4 let.

PRAVILNIK O UPORABI SREDSTEV IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE

6. člen

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklad za izobraževanje lahko odobri uporabo, finančnih sredstev le v višini, ki je v času odobritve v skladu.

7. člen

Enkrat letno je potrebno na skupščini Zbornice podati poročilo o:

- višini finančnih sredstev, ki so v skladu;
- višini dodeljenih finančnih sredstev;
- uporabnikov sklada.

8. člen

Za financiranje ali sofinanciranje izobraževanja lahko zaprosi vsak član zbornice praviloma enkrat letno.

Prosilec mora v prošnji utemeljiti pomen udeležbe na izobraževanju z vidika koristnosti slovenski zdravstveni negi. Pri tem mora priložiti tudi program izobraževanja in podatke, ki so potrebni, da se finančna sredstva nakažejo na ustrezne naslove.

9. člen

Če je za uporabo sredstev iz sklada za izobraževanje za isto strokovno izpopolnjevanje zaprosilo več članov Zbornice, o izboru odloča Komisija za izobraževanje, ki pri tem upošteva dosedanje aktivno delo člana na področju zdravstvene nege.

10. člen

Član Zbornice, ki so mu bila odobrena sredstva iz sklada za izobraževanje, mora najkasneje 14 dni po končanem strokovnem izpopolnjevanju v tajništvu zbornice predložiti vso dokumentacijo, da se opravi finančni obračun.

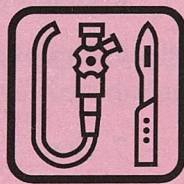
11. člen

Član Zbornice je dolžen najkasneje v mesecu dni poslati pisno poročilo o strokovnem izpopolnjevanju, zaključke srečanja in predloge oziroma priporočila, ki jih bo možno uporabiti na področju zdravstvene nege. Poročilo se objavi v informativnem biltenu Zbornice - Utripu ali v Obzorniku zdravstvene nege.

Predsednica Zbornice zdravstvene nege Slovenije

Nana DOMAJNKO

Sekucid

PRIPRAVLJENA RAZTOPINA ZA

- *takojšnja dezinfekcijo in čiščenje medicinskih instrumentov*
- *hladno dezinfekcijo medicinskih instrumentov in endoskopov*

Henkel-Ecolab d.o.o.
Poštni predal 7, Vajngerlova 4
62106 Maribor, SLOVENIJA
Tel.: 062/102-211, Fax: 062/102-792

DEZINFEKCIJA
V ZDRAVSTVU

samo za vas

NOVA, razširjena KOLEKCIJA poklicnih OBLAČIL za zdravstvo.
Izdelana IZ NAJSODOBNEJŠIH, uvoženih MATERIALOV.
Primerna ZA vse POKLICE V ZDRAVSTVU!

prevent

TUS PREVENT d.o.o. - PC Mislinja, Gozdarska c. 38, 2382 Mislinja, tel.: 0602/55 279, fax: 0602/56 082

zagotovljeno zadovoljstvo

Jerica PENKO

BITI STAR - KJE IN KAKO

Star - beseda, ki se je izogibamo, in že sama njena prisotnost na naših ustnicah deluje neugodno. Soočanje z njo je zelo težko, in če ti kdo namigne, da se bližaj tem letom, ga prav grdo pogledaš in si misliš, kje pa je še to, saj do mene starost ne bo še prišla. Vendar kar naenkrat začutiš, da slabše slišiš, vidiš, ne moreš se spomniti, kaj je bilo včeraj za kosilo in si hočeš nočeš postavljen pred dejstvo - tvoj čas se počasi izteka. In ko se s tem soočiš, pomisliš - le kaj bo z mano, kako bom preživel jesen svojega življenja, ali bo sploh še kje kakšna oseba, kakšen človek, ki bo vedel, kaj vse sem storila v svojem življenju, koliko dobrega, koliko otrok sem vzgojila, koliko žuljev dobila, da so prišli do svojega kruha. Glede na današnji način življenja bom verjetno na hitro od vseh pozabljena. Mogoče pa si bom našla družbo »sotrpinov« v kakšnem domu. Če ne drugo, bom verjetno našla koga, ki me bo poslušal v obujanju lepega, v obujanju spominov na mladost, na tisti čas življenja, ko je moj »jaz« še nekaj pomenil, ko so me spoštovali in ljubili.

Kljub temu, da »potiskam« pojem - biti star - v ozadje, sem prisiljena živeti z njim, saj delam v okolju, kjer živijo starejši, bolni, ali pa ljudje, ki so ostali kljub širnemu svetu in številčnemu prebivalstvu - sami.

Včasih jih skrivaj opazujem, in marsikdaj sem zadovoljna, ker vidim blage izraze na njihovem

obrazu. Marsikdo je srečen, ker živi v takšnem okolju, kjer skrbimo za njih, in ve, da ni eden izmed števil, ampak je oseba z imenom in priimkom. Vendar se še dandanes ljudje ne morejo znebiti mračnega občutka, čim spregovoriš besedo dom upokojencev. Vendar je zdaj drugače. Naš dom je sončen, prijeten, in kar je najvažnejše - poln je prisrčne topline. Naši oskrbovanci niso samo bolne osebe, ki čakajo na konec; oni so tudi veseli ljudje, ki se radi zabavajo, pojejo, telovadijo, - srečni so. Marsikdo ni nikoli živel v takšnem okolju in s tako pisano družbo okoli sebe. Tudi zdravnik in vse polno zdravstvenega osebja je okoli njih. Pomagamo jim lahko telesno, in tudi duševno. Včasih kratek razgovor, ali pa vsaj biti dober poslušalec pomeni več, kot so tablete in vsi zdravniki. Saj to so dostikrat le nebogljeni starčki, potrebni tople besede in lepega pogleda. Če si prijazen z njimi, - jim ves dan »sije sonce«. Tudi ti kot delavec si miren, da jih vidiš takšne, ko končaš izmeno in greš domov, po dostikrat prenaporni službi. Vendar popolnoma »izbrisati« jih ne moreš, saj kamor greš in kar delaš, se ti podzavestno prikrade misel na njih.

Pri takšnih razmišljanjih pogosto pomisliš, le kaj bo pa z mano, saj tudi naša leta vse prehitro tečejo. Lahko le upaš, da bo tudi tebi kdo, ko boš star in nebogljen, poklonil toplo besedo in prijazen nasmeh. In vedel boš, da se je splačalo živeti.

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege

Pediatrična sekcija

VABILO

Vabimo vas na dvodnevni strokovni posvet Pediatrične sekcije,
ki bo v dvorani Zavarovalnice Maribor, Cankarjeva 3, Maribor

Četrtek, 21.3.1996

- 10.00 Uvodni pozdrav s kulturnim programom
- 10.30 Odmor za kavo
- 10.45 **Uvod v negovalne diagnoze**
Majda Šlajmer-Japelj, dipl. soc., VMS
- 11.45-14.00 **Kvalitetnejša obravnava otroka s pomočjo metode procesa zdravstvene nege, negovalnimi diagnozami in dokumentacijo**
Dragica Čoderl, VMS, spec. pat. zdr. nege,
Darinka Fras, VMS,
Irena Topolovec, VMS,
Tatjana Geč, dipl. org. dela
- 14.00-14.30 Razprava
- 14.30 Zaključek
- 20.00 Skupna večerja udeležencev in predavateljev v hotelu Slavija

Petek, 22.3.1996

- 8.30 **Kardiologija včeraj, danes - jutri**
Prof. dr. Ivan Malčič, pred. klinike za ped. UKC Zagreb
- 9.30 **Kaj lahko naredimo na področju kardiologije danes - jutri pri otrocih v zunajbolnišnični dejavnosti**
Jernej Završnik, dr. med.
- 10.00 Odmor za kavo
- 10.20-11.00 **Spremljanje 24-urnega EKG-ja pri otrocih in mladostnikih v dispanzerju**
Danica Žiberna, VMS
- Priprava in asistenca medicinske sestre pri pregledu kardialnega bolnika v UZ ambulant**
Lea Verlak, SMS

EKG laboratorij v zunajbolnišnični dejavnosti pri otrocih in mladostnikih

Majda Smrečnjak, SMS

11.00-13.00 Hipertenzija v otroški dobi

Prim. Kurt Kancler, dr. med.

Merjenje krvnega pritiska pri eno in triletnih otrocih

Danica Žiberna, VMS,

Lea Verlak, SMS,

Anamarija Založnik, SMS

Naše izkušnje in rezultati pri merjenju krvnega pritiska pri otrocih

Jernej Završnik, dr. med.

13.00-13.30 Razprava

13.30 Zaključek

- predavanja bodo v prostorih Zavarovalnice Maribor, Cankarjeva 3, Maribor
- prijave za hotelske rezervacije sprejema recepcija hotela Slavija, Vita Kraigherja 3, Maribor; tel.št. 062 23 661, telefax 062 222 857 do 19.3.1996
- kotizacija za člane ZZNS znaša 8.000 SIT, za nečlane pa 16.000SIT. Vplačate jo lahko na žiro račun ZZNS: 50101-678-48641, sklic na št.: 00 122-05, s pripisom za Pediatrično sekcijo.
- ob prijavi potrebujete veljavno člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Organizacijski odbor:

Manja Pašek,

Mojca Stojan,

Tatjana Bučar

Jožica Trstenjak

Predsednica pediatrične sekcije:

Mojca Stojan

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Nevropsihiatrična sekcija

Shizofrenija danes, jutri *strah zdravih in realnost bolnih*

strokovni seminar - 27. marec 1996 - Zavod za duševno in živčno bolne Hrastovec - Trate

PROGRAM STROKOVNEGA SREČANJA

9.00-9.30 Registracija udeležencev

9.30-9.50 Pozdravni nagovori:

Marija Mrak, VMS, predsednica NP sekcije ZZNS

Branko Kos, direktor Zavoda Hrastovec - Trate

Mira Šilec, VMS

Ivanka Breznik, VMS

9.50-10.00 **O shizofreniji**

Angela Ficko Zalokar, dr. med., spec. psihiater

10.00-10.10 **Motnje volje in dejavnosti pri shizofrenem bolniku**

Romana Šantl, dipl. psiholog

10.10-10.20 **Zdravstvena nega pri bolniku s shizofrenijo**

Lidija Rumež Bizjak, VMS

10.20-10.30 **Načini zagotavljanja rednega jemanja zdravil pri bolnikih s shizofrenijo**

mag. Mojca Dernovšek, dr. med.

10.30-10.40 **Prisilna hospitalizacija bolnika**

mag. Rok Tavčar, dr. med.

10.40-11.00 ODMOR ZA KAVO IN ČAJ

11.00-11.10 **Družinska psihoterapija družin bolnikov z duševno motnjo**

Brane Kogovšek, VMT, prof. spec. ped. in Ladi Škerbinek, VMS, prof. ped.

11.10-11.20 **Vloga socialnega delavca pri zdravljenju bolnika**

Mira Paternoster, viš. soc. del.

11.20-11.30 **Kontinuirano spremljanje bolnika s shizofrenijo v skupnosti**

Marija Gorše Muhič, VMS, prof. zdr. vzg.

11.30-11.40 **Predstavitev društva za duševno zdravje Ozara**

Igor Hrastnik, dipl. iur.

SREČANJA DOMA

- 11.40-12.40 Vprašanja in razmišljanja k teoretičnemu delu seminarja
12.40-13.40 KOSILO
13.40-14.00 Oblikovanje skupin
14.00-15.30 Delo po skupinah (A, B, C, D in E)
15.35-16.00 Poročanje o delu skupin (vsaka po 5 minut)
16.00-16.15 Zaključek srečanja
16.15 Ogled Zavoda za duševno in živčno bolne Hrastovec - Trate

DELO PO SKUPINAH

- SKUPINA A TEMA: **OD KOD STRAH LJUDI PRED DUŠEVNO BOLEZNIJO**
(moderatorja: Ladi Škerbinek in Nace Kovač)
- SKUPINA B TEMA: **KAKO DELATI, DA BO IZID BOLEZNI UGODNEJŠI**
IN/ALI Z MANJ POSLEDICAMI (moderatorja: Rok Tavčar in Mira Paternoster)
- SKUPINA C TEMA: **PREPREČITEV RECIDIVA IN/ALI EDUKACIJA**
(moderatorja: Lidija Rumež Bizjak in Mojca Dernovšek)
- SKUPINA D TEMA: **DUŠEVNI BOLNIK V DRUŽBI IN KAKO V PRIHODNOSTI**
(moderatorja: Marija Gorše Muhič, Aja Spindler in Igor Hrast)
- SKUPINA E TEMA: **DUŠEVNI BOLNIK V DRUŽINI**
(moderatorja: Brane Kogovšek in Ivica Balkovec)

Vodja skupine zapisuje sklepe in poroča. Vsaka skupina ima na voljo 5 folij in barvne flomastre (črn, rdeč in zelen). Delo traja 90 minut.

Informacije o seminarju

Seminar se šteje v strokovno izobraževanje. Kotizacija za člane zbornice znaša 4.000 SIT. Kotizacija za nečlane zbornice znaša 8.000 SIT. Kotizacijo lahko poravnate na žiro račun ZZNS: 50101-678-48641, z obveznim sklicevanjem na št. 00 12207. Brez fotokopije potrdila o plačilu in članske izkaznice ZZNS registracija ni mogoča.

Kontaktna oseba: Radojka Kobentar, Psihiatrična klinika, Studenec 48, Ljubljana, tel.: 061 485 451, faks: 061 484 618.

Predsednica Nevropsihiatrične sekcije ZZNS

Marija Mrak

ČETRTO STROKOVNO SREČANJE**V PORTOROŽU - V HOTELU LUCIJA OD 17.4 - 19.4.1996****TEMA: Spoznanje in izkušnje o razsežnostih skupine****Intenziven izkustveni in teoretični program iz področja komunikacije in skupinske dinamike****Program seminarja 17.4., 18.4. in 19.4.1996**

Sreda, 17.4.1996	08.45-09.00	uvodni pogovor o načinu dela na seminarju
	09.00-10.30	predavanje
	10.30-11.00	odmor
	11.00-12.30	male skupine
	12.30-14.00	kosilo
	14.00-15.30	predavanje
	15.30-16.00	odmor
	16.00-17.30	male skupine
	17.30-18.00	odmor
Četrtek, 18.4.1996	18.00-19.00	velika skupina
	09.00-10.30	predavanje
	10.30-11.00	odmor
	11.00-12.30	male skupine
	12.30-14.00	kosilo
	14.00-15.30	predavanje
	15.30-16.00	odmor
	16.00-17.30	male skupine
	17.30-18.00	odmor
Petek, 19.4.1996	18.00-19.00	velika skupina
	09.00-10.30	male skupine
	10.30-11.00	odmor
	11.00-12.00	velika skupina

Nekaj splošnih informacij o seminarju:

Seminar se šteje v strokovno izpopolnjevanje. Prenočišče si rezervirajte v recepciji hotela Lucija, tel.: 066 747 180, faks: 066 747 185. Pri rezervaciji se sklicujte na "seminar Nevropsihiatrične sekcije". Kotizacija za člane zbornice znaša 35.000 SIT. Nakažete pa jo lahko na žiro račun ZZNS: 50101-678-48641, z obvezno sklicno številko 00 12207. S seboj prinesite potrdilo o plačani kotizaciji in člansko izkaznico ZZNS.

SREČANJA DOMA

Kontaktna oseba: Marija Mrak, Center za mentalno zdravje, Zaloška 29, Ljubljana. telefon: 061 140 20 30, faks: 061 140 21 58.

Strokovna obrazložitev in povabilo k udeležbi:

Nevropsihiatrična sekcija Slovenije na željo kolegov in kolegic iz raznih področij zdravstvene nege in medicine, ki so posledica dobrih in "enkratnih" tovrstnih izkušenj, že četrtrič organizira tridnevni seminar z intenzivnim teoretičnim, predvsem pa izkustvenim programom s področja komunikacije in skupinske dinamike.

Cilj organizacije tovrstnega strokovnega seminarja je spoznavanje teoretične, predvsem pa izkustvene plati (v tem je tudi poudarek dela na srečanju) medosebnih odnosov v skupini. To nam omogoča učiti se spremljati svoje notranje psihične procese, učiti se videti svoja doživljanja in vedenja v odnosu do drugih ljudi in drugih ljudi v odnosu do nas in se o tem tudi pogovarjati, tako v mali, kakor tudi v veliki skupini. Dinamiki medosebnih odnosov se namreč nikjer ne moremo izogniti. Na naše doživljanje, s tem tudi na naše vedenje in ravnanje močno vpliva. Lahko je to v odnosu do posameznika ali skupine, v ožjem ali širšem timu, pa tudi na vseh ostalih, za nas pomembnih področjih življenja.

Življenje nasploh, s pridobivanjem tovrstnih izkustev in znanja, še bolj učinkovito, kreativno, predvsem pa profesionalno.

V program se lahko vključi največ 40 udeležencev, kar zahteva doktrina dela v malih skupinah.

V programu bodo sodelovali kot voditelji skupin in predavatelji izkušeni slovenski strokovnjaki s tega področja: as. Polona Matjan, dr. Gorazd Mrevlje, doc. dr. Slavko Ziherl, prof. dr. Peter Praper.

Aktivni pa bomo predvsem udeleženci skupin.

Prijavnica za seminar

IME IN PRIIMEK: _____

ZAPOSLEN(a) - TOČEN NASLOV: _____

POKLIC IN DELOVNO MESTO: _____

STE ŽE KDAJ SODELOVALI V PODOBNEM PROGRAMU? da ne

*Prijavnico lahko fotokopirate. Pošljite pa jo najkasneje do 10.4.1996, na naslov:
Marija Mrak, Center za mentalno zdravje, Zaloška 29, Ljubljana*

SEKCIJA OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER VABI NA **dvodnevni strokovni seminar,**

ki bo 19. in 20. aprila 1996 v hotelu Jama v Postojni.

TEMA: ŽENSKA V RODNEM OBDOBJU IN PO NJEM

PETEK, 19. aprila 1996

9.00 Registracija udeležencev

10.00 Volilni občni zbor

Posegi v maternici v času nosečnosti - prim. dr. Vasilij CERAR, dr.med.

Vloga medicinske sestre pri pripravi posegov v maternici v času nosečnosti-Jožica TOMELJ, VMS

Carski rez - prim. dr. Vasilij CERAR, dr. med.

Vloga medicinske sestre pri porodnici s carskim rezom

Anita PRELEC, VMS specialist, Nada BUTINAR, VMS

Kosilo

15.00 **Plastika vagine pri bolnicah s prirojeno aplazijo uterusa in vagine** - mag. dr. Alenka FETIH, dr. med

Vloga medicinske sestre pri bolnici z neovagino

Vesna LEVEC, VMS, Silva PRHAT, VMS, Jelena ALKHATIB, VMS

Operacija po Burchu - mag. dr. Adolf LUKANOVIČ, dr. med

Vloga medicinske sestre pri bolnici z operacijo po Burchu

Vesna LEVEC, VMS, Vida KAMENŠEK, VMS

OGLED POSTOJSKE JAME

20.00 Skupna večerja

SOBOTA 20. april 1996

10.00 **Hormoni v življenjskih obdobjih** - prof. dr. Helena MEDEN-VRTOVEC, dr. med.

Priprava in naročanje za IVF program - Blanka GRADIŠEK, VMS

Zunajtelesna oploditev-potek dela v laboratoriju Ginekološke klinike-Lili BAČER, biologinja

INFORMACIJE: Kotizacija znaša za člane ZZNS 8.000SIT, za nečlane 16.000 SIT, za upokoјence brezplačno. Vplačate lahko na žiro račun ZZNS 50101-678-48641 - obvezen sklic na štev.: 00 12203 s pripisom »za sekcijo operacijskih medicinskih sester«, ali pa znesek poravnate uro pred pričetkom seminarja. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o vplačani kotizaciji. Prenočišča so v hotelu Jama.

Prijavnico pošljete na naslov: Hotel Jama, Jamska c. 28, Postojna.

Rezervirate lahko tudi po telefonu 067-24-168 ali 24-172 ali po faxu 067-24-431. Nočitev z zajtrkom v enoposteljni sobi je 5.950 SIT, v dvoposteljni sobi je 9.440 SIT.

Dodatne informacije: Neva PAPLER- Onkološki inštitut Ljubljana, Tel.: 061-13-13-113 int. 29-11

Organizacijski odbor: Neva PAPLER, Majda GRADIŠEK, Alenka SLAK, Katja PIRNAT

PRISRČNO VABLJENI

Predsednica sekcije:

Olga WAGNER

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE
SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU VABI NA

seminar,

ki bo 29. in 30. marca 1996 na Srednji tehniški in zdravstveni šoli Novo mesto, Šegova ulica 112.

Program strokovnega srečanja na temo: DOBRODELNE IN PROSTOVOLJNE DEJAVNOSTI

- I. dan:**
- 9.00 Registracija udeležencev
 - 10.00 **Vzgoja za dobrodelnost**, dr. Jože Ramovš
 - 11.00 **Dobrodelne dejavnosti**, Estera Dvornik, socialna delavka
 - 12.00 **Izkustvo služenja drugim**, Slavka Cekuta, zdrav. tehnik
 - 13.00 Kosilo
 - 14.30 **Prostovoljstvo**, Mira Grill, dipl socialna delavka
 - 15.15 **Vključevanje dijakov Zdravstvene šole Celje v prostovoljno delo**, Helena Brežnik, VMS
 - 16.00 **Prostovoljno delo dijakov zdravstvene usmeritve na Srednji šoli Jesenice**, Maja Krajnik, VMS, prof. ped.
- II. dan**
- 9.30 Sodelovanje pri otvoritvi 1. državnega tekmovanja učencev zdravstvenih šol iz etike in zgodovine v organizaciji Srednje tehniške in zdravstvene šole Novo mesto in Ministrstva za šolstvo in šport
 - 10.00 Tekmovanje
 - 10.30 Ogled kulturno-zgodovinskih znamenitosti Dolenjske
 - 13.30 Kosilo
 - 15.30 Sklepna prireditev tekmovanja in zaključek strokovnega seminarja

OBVESTILA: Seminar šteje v strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija znaša 8.000 SIT za člane Zbornice zdravstvene nege Slovenije in 16.000 SIT za nečlane. Plačate jo lahko na žiro račun Zbornice zdravstvene nege Slovenije, št. 50101-678-48641, sklicna št. 00 12210, ali pred pričetkom seminarja. S seboj prinesite potrdilo in člansko izkaznico. Prenosišče lahko rezervirate do 20.03.1996 v hotelu KRKA na številko 068 322 226. Dodatne informacije: ga. Jožica Novak, ga. Ljubica Glucks - tel. 068 25 207

Predsednica sekcije - Jožica Novak, VMS

PRIJAVNICA ZA SEMINAR

Ime in priimek _____

Zaposlen(a), naslov _____

Prijavljam se za 1. dan 2.dan _____

V _____, dne _____ Podpis: _____

Prijavnico pošljite do 15.03.1996 na naslov: ga. Jožica Novak, STZŠ Novo mesto, Šegova ulica 112, 68000 Novo mesto. Prijavnico lahko fotokopirate.

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Sekcija hematoloških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov vabi na

tretje strokovno srečanje

na OTOČCU, dne 19. in 20. aprila 1996

Program:

- Petek, 19.4.1996
- 10.30 Registracija udeležencev
 - 11.00 Predstavitve in razstava farmacevtskih preparatov
 - 13.00 Kosilo
 - 14.30 Otvoritev srečanja
prim. Jože Pretnar, dr. med.:
Presaditev kostnega mozga pri odraslem bolniku
Majda Benedik-Dolničar, dr. med.:
Presaditev kostnega mozga pri otroku
Tim za presaditev kostnega mozga na Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani:
Priprava kostnega mozga za reinfuzijo ali zamrzovanje
Marjeta Potočnik, dr. med. spec. transfuziolog, Tončka Rački, inž.:
Krvne skupine pri presajanju kostnega mozga - Razpravljanje
 - 16.45 Odmor
 - 17.00 **Določanje in preiskušanje tkivne skladnosti za dvojico:**
dr. sc. Matjaž Jeras, dipl. ing. phar.:
Dajalec in prejemnik kostnega mozga
Irena Škoda, VMS:
Odvzem krvi za tipizacijo tkiv
Vlasta Slabe, VMS, Alenka Dobrovoljc, VMS:
Priprava odraslega bolnika na presaditev kostnega mozga
Marjanca Rožič, VMS:
Priprava otroka na presaditev kostnega mozga - Razpravljanje
 - 19.30 Večerja
- Sobota, 20.4.1996
- 9.00 **Organizacija zdravstvene nege na hemato-revmatološkem oddelku**
Splšne bolnišnice Celje
Dragica Šepetavec, VMS:

SREČANJA DOMA

Zdravstvena nega odraslega bolnika pred presaditvijo kostnega mozga in po njej - predstavitev bolnika

Marjana Božjak, VMS, Irena Škoda, VMS:

Zdravstvena nega otroka pred presaditvijo kostnega mozga in po njej - predstavitev bolnika

Marjanca Rožič, VMS:

Razpravljanje

10.00 Odmor

11.00 **Otrok in odrasli bolnik po presaditvi kostnega mozga - doma**

Marina Purkart, VMS, Irena Škoda, VMS:

Poročilo iz kongresa Evropskega združenja medicinskih sester za transplantacijo kostnega mozga - E B M T, Dunaj, marec 1996.

Alenka Dobrovoljc, VMS:

razpravljanje

Sestanek članov odbora hematološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

Kotizacija za člane Zbornice zdravstvene nege 8.000 SIT, za nečlane 16.000 SIT.

Kotizacijo lahko vplačate na žiro račun ZZNS 50101-678-48641 - sklic na številko: 122025-10, s pripisom za hematološko sekcijo. Potrdilo o vplačani kotizaciji prinesite s seboj.

Znesek je možno poravnati tudi pol ure pred pričetkom seminarja. Rezervacija prenočišča na naslov: **HOTELI OTOČEC**, služba rezervacij, telefon: 068 321 831. Bivanje in seminar bo v Hotelu Šport.

Dodatne informacije: Marjana Božjak ali Irena Škoda, telefon: 061 13-20-330.

Predsednica sekcije

Marjana Božjak, VMS

PRIJAVNICA ZA SEMINAR

IME IN PRIIMEK _____

Zaposlen(a), naslov _____

Poklic in delovno mesto _____

Podpis _____

Prijavnico lahko fotokopirate. Pošljite jo najkasneje do 10.4.1996 na naslov:

Irena Škoda, Klinični center, Interne klinike Zaloška, Hematološka klinika, Zaloška 7, 61000 Ljubljana.

SREČANJA DOMA

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infektološkem področju vabi na

PRVO STROKOVNO SREČANJE IN USTANOVNI OBČNI ZBOR SEKCIJE

19. aprila 1996 v sejni dvorani tovarne LEK, Verovškova ul. 57, Ljubljana

Program strokovnega srečanja

9.00-10.00 Registracija udeležencev

10.00 Kulturni utrinek

Odprije strokovnega seminarja in pozdravni govor predsednice Iniciativnega odbora
ge. Erne Kos-Grabnar, VMS

Pozdravi gostov

Pomen in vloga interne medicine

Andrej Bručan, spec. akad. st. dr. med

**Analiza in ocena stanja na področju zdravstvene nege internističnega
bolnika v Ljubljani**

Erna Kos-Grabnar, VMS-Interne klinike Zaloška

Darinka Čarni-Dobovišek, VMS-Interna kl. dr. Petra Držaja

Jožica Kladnik, VMS-Gastroenterološka interna klinika

Majda Šimenc, VMS, dipl. org. dela - Interna klinika Trnovo

Prikaz stanja na področju infektologije

Dr. Ludvik Vidmar, as. prim. dr. med

**Analiza in ocena stanja na področju zdravstvene nege infektološkega
bolnika v Ljubljani**

Dragica Kuralt-Štucin, VMS, dipl. org. dela

RAZPRAVA

11.30-12.00 ODMOR

Dokumentiranje v zdravstveni negi, evidenca nepravilnosti in incidentov pri delu

Helena Kristina-Peric, VMS

Pomen projekta Lemon za slovenske medicinske sestre

Bojana Filej, VMS, dipl. org. dela

RAZPRAVA

13.00-14.00 KOSILO

14.15

Ishemična bolezen srca

prof. dr. Matija Horvat, dr. med.

Standardni negovalni plan bolnika s srčnim infarktom

Marija Bručan, VMS, Andreja Kvas, VMS

Akutne črevesne infekcije

Prim. Tatjana Lužnik-Bufon, dr. med.

Zdravstvena nega otroka in odraslega bolnika z akutno drisko

Iva Kosec, VMS, Vanda Grilc, VMS

RAZPRAVA

15.30

USTANOVNI OBČNI ZBOR, IZVOLITEV IN POTRDI TEV ČLANOV IZVRŠILNEGA ODBORA

OBVESTILA: Seminar šteje v strokovno izobraževanje. Kotizacija znaša za člane Zbornice zdravstvene nege in za nečlane. Plačate jo lahko na žiro račun Zbornice zdravstvene nege Slovenije, številka 50101-678-48641, sklic na številko 00 12229, ali pa pred pričetkom seminarja. S seboj prinesite prosim potrdilo in člansko izkaznico.

Vaše cenjene prijave pošljite, prosim, najkasneje do 10. aprila 1996.

DODATNE INFORMACIJE: Klinični center, Tajništvo Internih klinik Zaloška, tel.: 061 317-375 ali Erna Kos-Grabnar, VMS, tel.: 061 310-462

VLJUDNO VABLJENI!

Predsednica iniciativnega odbora

Erna Kos-Grabnar VMS

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Erna Kos-Grabnar, VMS; Dragica Kuralt-Štucin, VMS, dipl. org. dela; Marija Bručan, VMS;

Darinka Čarni-Dobovišek, VMS

PRIJAVNICA ZA STROKOVNO SREČANJE - "SEKCIJA ZA INTER.-INFEKTOL. PODR."

IME IN PRIIMEK _____

Zaposlen(a), naslov _____

Poklic in delovno mesto _____

Številka članske izkaznice ZZNS _____

V _____, dne _____ 1996

Podpis _____

*Prijavnico lahko fotokopirate. Pošljite jo, prosim, najkasneje do 10. aprila 1996 na naslov:
Erna Kos-Grabnar, Klinični center, Interne klinike Zaloška, Zaloška 7, 61000 Ljubljana.*

SREČANJA DOMA

KLINIČNI CENTER - KLINIKA ZA ENDOKRINOLOGIJO IN BOLEZNI PRESNOVE

ZALOŠKA cesta 7, 1105 LJUBLJANA

prireja v sodelovanju z

ZBORNICO ZDRAVSTVENE NEGE

FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE Z UČNO DELAVNICO

ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN

Udeleženci

V tej obliki stokovnega izpopolnjevanja lahko sodelujejo vse medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki izvajajo zdravstveno nego sladkornega bolnika, v bolnišničnem zdravljenju, v zdravstvenih domovih, domovih za ostarele ali pa izvajajo zdravstveno nego sladkornih bolnikov na domu (patronažna služba). Izobraževanje ni namenjeno medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom, ki izvajajo zdravstveno vzgojo sladkornih bolnikov v dispanzerju in ambulantni dejavnosti.

Petek 19.04.96

- 15.00 Epidemiologija, diagostika in zapleti sladkorne bolezni
- 16.00 Zdravljenje sladkorne bolezni: Prehrana sladkornega bolnika
- 17.30 Odmor-prigizek
- 18.00 Zdravljenje sladkorne bolezni - pogovor o tabletah, insulinu, hipoglikemija

Sobota 20.04.96

- 9.00 Samokontrola sladkorne bolezni
- 10.30 Osebna higiena in nega nog pri sladkornem bolniku
- 12.00 Diabetična nevropatija
- 13.00 Odmor za kosilo
- Učna delavnica
- Moderator: Ana Čerpňjak
- 15.00 Seznanitev s pripomočki za aplikacijo insulina (klasika, peresniki, vbodna mesta)
- 16.00 Seznanitev s pripomočki za samokontrolo (testni lističi, merilci sladkorja v krvi)
- 17.00 Seznanitev s tehniko kapilarnega in venskega odvzema krvi za določitev sladkorja ter s testom OGTT
- Zaključek z diskusijo

Kotizacija znaša 25.000,00 SIT in jo nakažite na žiro račun-štev: 50103-678-000-0700595 z oznako Funkcionalno izobraževanje; vključuje stroške predavateljev, organizacije, prostora izvedbe izobraževanja, kosilo in spremni material.

Prijavnico s kopijo potrdila o plačani kotizaciji pošljite na naslov: Klinični center, Klinika za endokrinologijo in bolezni presnove, Zaloška c. 7, 1105 Ljubljana (Ana Čerpňjak)

Telefon: dir. 13-17-224 za dodatne informacije. Število prijav je zaradi načina izobraževanja omejeno. Program bo potekal v prostorih Krke, Dunajska 65 v Ljubljani.

SREČANJA DOMA

Rezervacija prenočišč: Prenosišča smo rezervirali v hotelu Turist, Dalmatinova 15 Ljubljana, sami pa potrdite rezervacijo na tel. 13-22-343 pri ga. Novak Mihi.

Izobraževanje je organizirano v soglasju z Zbornico zdravstvene nege in je vpisano v register izobraževanja pod št. 014/1996.

Prijavnica

Prijavljam se za funkcionalno izobraževanje z učno delavnico

Zdravstvena nega in sladkorna bolezen

Ime in priimek _____

Naslov: Ustanova: _____

Datum: _____ Podpis: _____

VABILO

Aktiv upokojenih medicinskih sester pri Društvu medicinskih sester
in zdravstvenih tehnikov Ljubljana
vabi upokojene medicinske sestre na

predavanje,

ki bo v sredo, 27.3.1996 ob 9.30

v Kliničnem centru v IV. predavalnici- v I. nadstropju.

Predavatelj: Vera Štebe, VMS, prof. ped.

Tema predavanja:

Nebesedna komunikacija

Vljudno vabljenje!

Predsednica aktiva

Olga Pivk-Vidmar

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE
SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV
V DERMATOVENEROLOGIJI

VABI na

2. STROKOVNO SREČANJE

12. APRILA 1996

v SPLOŠNI BOLNIŠNICI MARIBOR

kirurška stolpnica-konferenčna dvorana

PROGRAM

9.00-10.00 Registracij udeležencev

10.00 Pozdrav udeležencem

Predstavitev Dermatološkega odd. Splošne bolnišnice Maribor

Branka Čuič, VMS

Luskavica - kronična kožna bolezen

Dušan Rems, dr. med.

Zdravljenje luskavice in novosti

Ida Prelog, dr. med.

Zdravstvena nega bolnika z luskavico

Majda Črgulj, VMS

Vloga medicinske sestre pri zdravljenju luskavice s fototerapijo

Zdenka Špindler in Ksenija Kramberger, zdrav. tehnik

11.40 ODMOR

13.00 **Ogled dermatološkega oddelka Splošne bolnišnice Maribor**

Predstavitev Otroškega oddelka Dermatovenerološke klinike

Maruša Markelj, VMS

Zdravstvena nega otroka z luskavica

Ivana Pupis Škapin, VMS

Vzgojno in pedagoško delo z bolnim otrokom na Dermatovenerološki kliniki Ljubljana

Liljana Sever, igralni terapevt

Društvo psoriatikov Slovenije

Jože Arzenšek, primarij, dr. med.

SREČANJA DOMA

Društvo psoriatikov-podružnica Maribor

Edvard Jelen

Povzetek vprašalnika I. srečanja sekcije

Ivana Pupis Škapin, VMS

15.15

Sestanek članov sekcije

Obvestila: Kotizacija za člane Zbornice 4.000 SIT, za nečlane 8.000 SIT. Vplačila na žiro račun Zbornice: 50101-678-48641, sklic na številko 00-12227, s pripisom "za Dermatovenerološko sekcijo". Kotizacijo lahko vplačate tudi ob registraciji, pri kateri potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Dodatne informacije po telefonu: 062 35 181 ali 37 221 int. 27-12, Majda Črgulj, SB Maribor. Prijave za udeležbo pošljite najkasneje do 5.4.1996.

Organizacijski odbor:

Majda Črgulj, Branka Čuič, Ksenija Kramberger, Marina Valentič, Ivanka Pupis Škapin.

VLJUDNO VABLJENI!

Predsednica sekcije:

Ivanka Pupis Škapin

PRIJAVNICA

Ime in priimek: _____

Zaposlen/a: _____

Poklic-delovno mesto: _____

Številka članske izkaznice: _____

V _____, dne _____ 1996 Podpis _____

Prijavnice sprejema Majda Črgulj, Splošna bolnišnica Maribor, Dermatovenerološki oddelek, Ljubljanska 5, Maribor.

Sodelovalni center SZO za Primarno zdravstveno nego v Mariboru in
Sodelovalni center za duševno zdravje otrok in mladostnikov v Ljubljani
razpisujeta 11. in 12. aprila 1996 - Učno delavnico

SODELOVANJE S SVOJCI BOLNIH OTROK

z naslednjim programom:

ČETRTEK, 11. 4. 1996

09.00-10.00 Registracija

10.00-10.30 **Uvod v učno delavnico** - Majda Šlajmer-Japelj, direktorica Sodelovalnega centra SZO
za primarno zdravstveno nego Maribor

10.30-11.15 **Otrok, starši in zdravstveni delavci** - Dr. Anica Mikuš-Kos

11.15-12.00 **Otrok in bolni starši** - Marja Strojín

12.00-14.00 Odmor za kosilo

14.00-14.45 **Sodelovanje s svojci akutno bolnih otrok** - Prim. dr. Kurt Kancler

14.45-15.30 **Oblike pomoči svojcem hospitaliziranih in kronično bolnih otrok** - Dr. Iztok Jakša

15.30-16.00 Odmor

16.00-16.45 **Sodelovanje s svojci otrok, motenih v telesnem razvoju** - Mag. Polona Seme

16.45-17.30 **Sodelovanje s svojci otrok, motenih v duševnem razvoju** - Dr. Alenka Bezget

17.30-18.00 Dogovor za skupinsko delo

PETEK, 12.4.1996

09.00-10.30 **Delo v skupinah:** A-(tema prim. dr. Kanclerja)
B-(tema dr. Jakše)
C-(tema dr. Semetove in dr. Bezgetove)

10.30-11.00 Odmor

11.00-12.30 - Poročanje delovnih skupin in razgovor

- Predlogi in poročila zdravstvenim ustanovam

- Podelitev potrdil o opravljenem strokovnem izpopolnjevanju

Kotizacija za učno delavnico znaša 8.000,00 SIT in jo lahko vplačate na žiro račun:

Zdravstveni dom dr. A. Drolca Maribor, z oznako Učna delavnica SZO ali osebno pred začetkom dela.

Št. žiro računa: 51800-603-31999

Prijave pošljite do 1. aprila 1996 na Sodelovalni Center SZO Maribor.

Učna delavnica bo potekala v Zdravstvenem domu Maribor, v sejni dvorani, Sodna 13/III nadstropje.

Če želite rezervacijo prenočišča v hotelu OREL, nam to, prosim, sporočite ob prijavi.

Z lepim pozdravom

*Vodja centra
Majda Šlajmer-Japelj*

Slovenska fondacija in Urad SZO za Slovenijo pripravljata
DELAVNICO

PROSTOVOLJCI V BOLNIŠNICAH

ki bo 28. in 29. marca 1996 v Ljubljani

Za vodenje delavnice nam je uspelo dobiti gospoda Rogerja Watkinsa, sodelavca Charity Aid Foundation iz Londona, ki bo predstavil bogate in dolgoletne izkušnje delovanja prostovoljcev v angleških bolnišnicah. Skupaj z njim bomo obravnavali tudi številna praktična vprašanja, s katerimi se srečujejo ali se bodo srečali organizatorji prostovoljnega dela v bolnišnici. To je v tujini že uveljavljena oblika pomoči in razbremenitve zdravstvenega osebja v bolnišnicah, pri nas pa ubira šele prve korake. V delavnici bomo razmišljali o tem, kako premostiti prepad med načelnim soglasjem o tem, kako potrebni in koristni bi bili prostovoljci v bolnišnicah in vsakodnevna praksa v bolnišnicah, kjer prostovoljcev skoraj še ni.

OKVIRNI PROGRAM DELAVNICE

Prvi dan:

KAKO ORGANIZIRATI IN VODITI PROGRAM DELOVANJA PROSTOVOLJCEV?

prva tema:

- Kako predstaviti in utemeljiti vključevanje prostovoljcev;
- Vprašanja in pomisleki zaposlenih;
- Kako doseči podporno vzdušje v ustanovi;
- Kako pripraviti načrt dela prostovoljcev;

Druga tema:

- Opis dela prostovoljcev;
- Načini in tehnike pridobivanja prostovoljcev;
- Intervju in izbor.

Tretja tema:

- Priprava prostovoljcev za delo in izobraževanje za delo;
- Supervizija prostovoljcev;

- Kako obdržati in nagradjevati prostovoljce;

- Oblikovanje politike ustanove do sodelovanja s prostovoljci;

Drugi dan

PROSTOVOLJCI V BOLNIŠNICI

Prva tema

- Vloga koordinatorja prostovoljcev v bolnišnicah;
- Opis dela prostovoljcev v bolnišnicah;
- Pridobivanje in izobraževanje prostovoljcev za delo v bolnišnicah.

Druga tema:

- Izbor in razpored prostovoljcev;
- Odnos med prostovoljci in osebjem bolnišnice.

Tretja tema:

- Podpora koordinatorju in prostovoljcem;
- Spremljanje učinkov.

Delavnica bo sestavljena iz predavanja, predstavitve praktičnega dela in skupinske razprave, gradila pa bo seveda zlasti na aktivnem sodelovanju udeležencev.

Delavnica bo potekala v angleščini, zagotovili pa bomo prevajanje v slovenščino.

Kotizacija bo 7.000 SIT

Vse nadaljnje informacije dobite na Slovenski fondaciji, tel. 061-13-14-352 od 8.00 do 12.00

Predsednica Slovenske fondacije

dr. Anica Mikuš Kos

Viktorija REHAR

KOLEDAR **ZDRAVSTVENOVZGOJNIH AKTIVNOSTI**

31. januar	- DAN BREZ CIGARETE
11. februar	- DAN BOLNIKOV
1.- 8. marec	- TEDEN BOJA PROTI RAKU
21. marec	- SVETOVNI DAN STRPNOSTI
22. marec	- SVETOVNI DAN VOD
23. marec	- SVETOVNI METEOROLOŠKI DAN
24. marec	- SVETOVNI DAN TUBERKOLOZE
7. april	- SVETOVNI DAN ZDRAVJA
22. april	- DAN ZEMLJE
12. maj	- MEDNARODNI DAN MEDICINSKIH SESTER
31. maj	- SVETOVNI DAN NEKAJENJA
16. junij	- DAN SLADKORNIH BOLNIKOV
26. junij	- MEDNARODNI DAN PROTI ZLORABI DROG
14.-21. september	- TEDEN AKTIVNOSTI ZA PREPREČEVANJE KAJENJA RKS
9. oktober	- DAN DUŠEVNEGA ZDRAVJA
1. teden oktobra	- TEDEN OTROKA
16. oktober	- SVETOVNI DAN HRANE
november	- MESEC PREPREČEVANJA ODVISNOSTI
3. četrtek nov.	- MEDNARODNI DAN BREZ TOBAKA UICC
25. november	- MEDNARODNI DAN NASILJA NAD ŽENSKAMI
1. december	- SVETOVNI DAN AIDSA
4. december	- SVETOVNI DAN INVALIDOV
9. december	- DAN MIRU

V letošnjem letu je posebna pozornost namenjena otrokom. Priporočamo, da načrtno vključite zdravstvenovzgojne vsebine, namenjene otrokom.

Ta koledar je zbir utečenih prizadevanj za načrtovano dejavnost pri skrbi za boljše zdravje.

Vsako leto dodajamo nove datume.

Pozdravljeni!

Najava

2. MEDNARODNA KONFERENCA O ZDRAVJU IN EKOLOGIJI

25.-28. september 1996

Univerza Wollongong, new South West Australia

Spoštovani kolegi in kolegice,
Upravni komite posebne interesne skupine za okolje pri avstralski zvezi medicinskih sester ima čast napovedati drugo mednarodno konferenco o zdravju in ekologiji, ki bo v Wollongongu, na obali New South West-a, septembra 1996.

Strokovnjaki s področja zdravstvenega varstva, predstavniki vlade, ekonomije, industrije, izobraževalnih institucij in lokalnih skupnosti so vabljeni, da s skupnimi prizadevanji presežejo disciplinane in politične meje in poiščejo inovativne odgovore na izzive, ki jih postavlja ekološko neoporečen način življenja in dela.

Konferenca pomeni nadaljevanje prve avstralske konference (Melburne 1993) in prve mednarodne konference zdravstvene nege (Florida 1993).

Cilj konference je odkrivanje medsebojnih vplivov med zdravstvenim varstvom in zdravim okoljem, od globalnega nivoja do lokalnih vsakodnevnih praks. Aktivno sodelovanje na sejah, delavnicah in razpravah bo omogočilo delegatom, da se povežejo in skupaj poiščejo rešitve za številne probleme, s katerimi se srečujeta zdravstveno varstvo in ekologija. Dobrodošli v Wollongong v času pomladanskega festivala 1996.

4. mednarodna konferenca o praksi profila medicinskih sester, ki ga imenujejo nurse practitioner.

ZA DRUGAČEN SVET: MEDICINSKE SESTRE (NURSE PRACTITIONERS) GLOBALNA PERSPEKTIVA

22.-24. avgust 1996

Edinburgh, Škotska, Velika Britanija

Organizatorja: Royal College of Nursing, Velika Britanija, in Nursing Standard v sodelovanju z: The American Academy of Nurse Practitioners in University of Colorado Health Sciences Center School of Nursing.

Leta 1993 so se medicinske sestre z obeh strani Atlantika prvič zbrale na prvi večji sodelovalni konferenci z namenom, da preučijo in izmenjajo skupne interese na področju razvoja delovanja profila medicinskih sester, ki ga imenujejo nurse practitioners. Organizatorja in sodelavci z velikim zadovoljstvom napovedujejo drugo glavno skupno (VB in USA) konferenco in razstavo z delovnim naslovom: Za drugačen svet: medicinske sestre (nurse practitioners) - globalna perspektiva.

Konferenca bo še posebej pomembna za medicinske sestre, ki delujejo v lokalni skupnosti (community nurses) in ki jih zanimajo razvojni trendi na področju prakse zdravstvene nege, splošne zdravnike, ljudi, vključene v izobraževanje za zdravstveno nego in tiste, ki oblikujejo politiko.

MEDNARODNO SODELOVANJE V ZDRAVSTVENI NEGI: SKUPNI NAPORI ZA IZBOLJŠANJE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

16.-18. september 1996- Kansas City, Missouri, USA

Drugi mednarodni akademski kongres zdravstvene nege ponuja medicinskim sestram z vsega sveta možnost, da se srečajo v Kansas Cityju v osrčju ZDA in tako izkoristijo priložnost za vzpostavitev novega ali obogatitev že obstoječega sodelovanja na področju poučevanja, prakse, kliničnih projektov in raziskav.

Delovni urnik kongresa:

- strokovni seminarji,
- tematske predstavitve,
- razprave na klinične teme,
- možnost vzpostavitve sodelovalne mreže na področju prakse zdravstvene nege od ravni vaškega okolja do mednarodnih zdravstvenih centrov.

University of Kansas School of Nursing si šteje v čast, da lahko sponzorira tako pomemben dogodek. Organiziran bo niz posebnih dogodkov, ki bodo dobra priložnost za neformalno spoznavanje med udeleženci in odkrivanje značilnosti Kansas Cityja.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor

Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor organizira skupni prevoz z avtobusom
na

4. konferenco Delovne skupnosti Alpe Jadran

za področje zdravstvene nege v Siofok ob Blatnem jezeru na Madžarskem
od 23. - 25.5.1996.

Stroški prevoza znašajo 120 DEM po osebi.

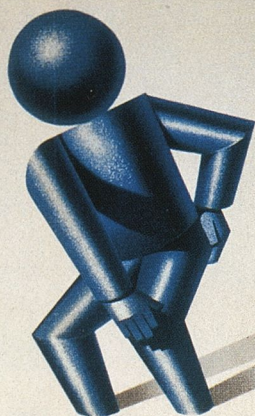
Prijave sprejema Milica Lahe v Zdravstvenem domu dr. A. Drolca Maribor, telefon 062-227-111 int. 264 vsak dan med 07 in 07.30 uro in sicer do 15. aprila 1996, kjer dobite tudi vse natančnejše informacije.

Lepo pozdravljeni!

Predsednica Društva

Milica Lahe

Njegovo stoletje

pri nevralgičnih bolečinah

ASPIRIN

TABLETE

Bayer Pharma
25 let

*Ljubljana,
Cankarjev dom.
Od 27. marca
do 4. aprila 1996.
Razstava starih
Bayerjevih posterjev,
oglasov in letakov.*

V pričakovanju
100-letnice Aspirina,
najbolj slavnega
zdravila na svetu,
praznuje
Bayer Pharma
25-letnico.
Podjetje, ki ve, kaj
hoče in kam gre.
Podjetje za
naslednjih sto let.

Stoletje Aspirina

Včasih zadošča že nasvet

Univerzitetna knjižnica Maribor

S

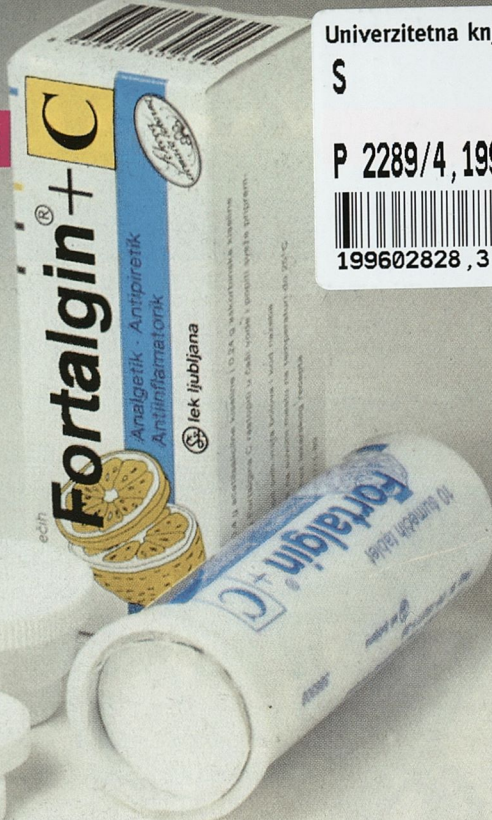

P 2289/4, 1996

199602828,3

COBISS

Šumeče tablete

Pri gripi in prehladu

Fortalgin® + C

(acetilsalicilna kislina z vitaminom C)
analgetik, antipiretik, antiflogistik

SESTAVA V tabletah je po 0,4 g acetilsalicilne kisline in po 0,24 g askorbinske kisline.

DELOVANJE Fortalgin C šumeče tablete delujejo analgetično, antipiretično, protivnetno in antiagregacijsko. Vitamin C zveča odpornost organizma pri infekcijskih boleznih in telesnem naporu. Analgetični učinek je osrednji ali periferen. Acetilsalicilna kislina zavira sintezo prostaglandinov in tako zmanjša vnetne procese in bolečine ter učinkuje proti agregaciji trombocitov. Antipiretično delovanje je posledica učinkovanja na središče za uravnavanje toplote v hipotalamusu. Vitamin C igra pomembno vlogo pri bioloških oksidoredukcijskih procesih in celičnem dihanju. **INDIKACIJE** - bolečine in vročinska stanja, povezana z infekcijami: gripa, glavobol, bolečine in vnetje živcev, mišic in sklepov. **KONTRAINDIKACIJE** Preobčutljivost za salicilate, nagnjenje h krvavitvam, protin, faviem, akutna faza peptičnega ulkusa. **PREVIDNOSTNI UKREPI** Ne priporočamo dolgotrajnega jemanja večjih odmerkov Fortalgina C in hkratne uporabe tega zdravila ter ulcerogenih nesteroidnih protivnetnih zdravil. Sočasno jemanje z antikoagulanti, metotreksatom ali alkoholom utegne povečati neželene učinke. Zdravila ne dajemo nosečnicam in otrokom, mlajšim kot eno leto, ker utegnejo nastati krvavitve pred porodom ali po njem, ali pa anemija pri materi ali otroku. Pri otrocih do 14. leta je treba zdravilo previdno uporabljati. **NEŽELENI UČINKI** Fortalgin C je v terapevtskih dozah zelo varen analgetik. Pri dolgotrajnem jemanju večjih odmerkov lahko nastanejo blažji stranski učinki: vrtoglavica, slabost, glavobol, šumenje v ušesih. Včasih lahko že terapevtske doze Fortalgina C razdražijo želodčno sluznico in povzročijo hematemazo in meleno. **DOZIRANJE IN UPORABA** Odrasli: do trikrat na dan po 1 do 2 šumeči tableti. Največja dnevna doza je 4 g acetilsalicilne kisline. Otroci od 1 do 12 let: največ štirikrat na dan po 1/4 do 1/2 šumeče tablete Fortalgina C. Šumečo tableto Fortalgina C raztopimo v kozarcu vode in spijemo sveže pripravljeno raztopino. Pri dolgotrajnem zdravljenju z večjimi odmerki je treba spiti sveže pripravljeno raztopino z več tekočine in na poln želodec. **HRAMBA** Zdravilo hranimo na suhem pri temperaturi do 25° C. **UPORABNOST** Označena na embalaži.

lek